

Llegeix-me el dolor

**CREACIÓ D'UNS CONTES CONTEXTUALITZANT LA REALITAT DE
LES DONES AFGANESES**

Maria Martí Teixidor

IES Joaquim Blume

2n B batxillerat, curs 2015/16

Tutora: Dolors Arqués

3 de novembre de 2015

Agraïments

M'agradaria començar donant les gràcies a totes aquelles persones darrere d'ASHDA i l'exposició que es va fer al Palau Robert de Barcelona. Gràcies per inspirar-me.

També voldria donar les gràcies a la tutora del meu treball, Dolors Arqués, per ajudar-me a dur a terme un projecte que requeria constància i temps.

A la María Cilleros, que entra dins el grup de les persones que estan rere aquests tan coneixement i, finalment a la Madinah Azizi, que m'ha donat més d'una lliçó.

A Tomàs i Anna Gamarra, que m'han proporcionat informació sobre la Nadia Ghulam molt amablement.

Als meus pares, que han fet uns quants viatges portant-me d'un lloc a l'altre i m'han donat suport des del principi fins al final.

I finalment a totes les persones que han gastat una mica del seu temps per llegir aquests contes.

ÍNDIX

1. Introducció.....	1
1.1. Motivació.....	1
1.2. Objectius i metodologia.....	2
1.3. Hipòtesis.....	4
2. Fonament teòric.....	5
2.1. L'Afganistan.....	5
2.1.1. Introducció a l'Afganistan.....	5
2.1.2. Geografia i religió de l'Afganistan.....	7
2.1.3. L'Afganistan ètnic.....	9
2.1.4. Un regne de terror.....	11
2.1.5. La situació política actual d'Afganistan.....	16
2.2. L'univers del conte.....	17
2.2.1. El tema.....	19
2.2.2. Tipus de contes.....	20
2.2.3. El punt de vista.....	21
3. La novel·la entorn els conflictes armats d'orient.....	23
3.1. Mil sols esplèndids. Khaled Hoseini.....	23
3.2. El viatge de la Parvana. Deborah Ellis.....	25
3.3. Salvando las distancias entre oriente y occidente.....	27
4. La dona d'occident i la d'orient.....	30
4.1. Breu comparació entre la dona d'orient i la d'occident.....	30
5. Part pràctica.....	34
5.1. Entrevista a.....	34
- María Cilleros.....	34
- Dolors Bramon.....	40
- Madinah Azizi.....	47
5.2. Creació dels contes.....	55
- La Haya i l'opi.....	55
- Sara.....	57
- Carta.....	62
- El rostre entre les acàcies.....	64
- Paral·lelismes.....	69
- La confessió del venedor al talibà.....	73
- Deeva Hamidi (1990 - 2005).....	78
6. Conclusions.....	82
7. Bibliografia.....	86

1. Introducció

1.1 Motivació

Un dia pels volts de desembre vaig topar-me per sorpresa amb unes lletres que ocupaven gran part de la façana del Palau Robert: Dones, Mujeres, Women. Afganistan.

L'exposició, amb fotografies de Gervasio Sánchez i textos de Mònica Bernabé, mostrava la crítica situació de la dona afganesa després de 13 anys de la caiguda del règim talibà. Es tracta d'un projecte dut a terme per l'ASDHA, l'Associació pels Drets Humans a l'Afganistan, amb la qual Barcelona té un compromís de col·laboració. Mitjançant les imatges de Sánchez i les paraules punyents de Bernabé, l'objectiu és destapar la sòrdida realitat a la qual moltes dones es veuen sotmeses.

Tot i que ja m'havia interessat anteriorment el funcionament de les societats de l'Orient Mitjà, va ser aleshores que vaig decidir submergir-me plenament en un món fins aquell moment desconegut per a mi.

Les ganes de comunicar, com la Mònica Bernabé i el Gervasio Sánchez, que la justícia i la igualtat no estan presents en una societat masclista, religiosa i conservadora com l'afganesa, m'han empès a realitzar aquest treball.

El que em va captivar, no obstant, van ser els ulls atzabeja de la Masuma, una noia afganesa de divuit anys.

Vaig entrar a l'exposició amb aquells ulls afganesos encara clavats al meu clatell, i quan vaig entrar, per la meva sorpresa, ja no eren només dos ulls, sinó centenars, que em miraven buscant una resposta, una raó que jo no he estat capaç d'entendre fins que he acabat tot aquest viatge.

*<<El silenci i la indiferència ens fan còmplices
i estimulen els agressors a continuar tractant
les dones com unes ombres furtives sense drets.
La manca d'empatia i solidaritat cap a les víctimes
és tan condemnable com l'agressió.
Aquest llibre està dedicat a totes les persones
que lluiten per eradicar uns graus d'impunitat i de
violència contra les dones afganeses únics al món. >>¹*

Els seus ulls negres em van atrapar en una espiral de vergonya i confusió. La seva expressió facial reclamava atenció. Jo, la hi he volgut donar.

¹ Dedicatòria del llibre *Dones, Women, Afganistan* per Mònica Bernabé i Gervasio Sánchez

1.2. Objectius i metodologia

La intenció d'aquest treball no és transmetre els coneixements adquirits sobre una determinada societat d'una manera convencional sinó a través de la creació d'una sèrie de contes literaris que il·lustrin la situació de la dona a l'Afganistan: la violència, la injustícia, la desigualtat, etc.

Amb aquesta finalitat el treball s'ha estructurat en diferents fases:

- I. Recerca d'informació sobre la història del país per poder arribar a entendre la situació actual que m'ha portat a consultar diferents bibliografies.
- II. Recerca d'informació sobre el conte literari consultant diferents bibliografies.
- III. Contacte i realització d'entrevistes a diferents persones expertes en el tema de la dona a l'Afganistan o en el món de l'Islam.
 - María Cilleros. La vaig conèixer a través del documental de TV3 "Vestida de negre", on apareixia acompanyant la Mònica Bernabé en un dels seus viatges a l'Afganistan com a representant d'ASHDA². Em vaig posar en contacte amb ella mitjançant l'adreça de contacte que apareixia a la seva pàgina *wordpress*. Passats uns dies em va respondre molt amablement i vam acordar de quedar per Barcelona, concretament a un cafè prop del carrer València.
 - Dolors Bramon. També la vaig contactar pel correu electrònic que vaig trobar a la seva pàgina de la Universitat de Barcelona, on exerceix de professora. Vaig tenir la sort que viu a Banyoles -d'on sóc jo- i la vaig anar a entrevistar a casa seva.
 - Madina Azizi. Amb ella hi vaig parlar a través de la xarxa social *Facebook*. La vaig trobar per casualitat i vaig provar sort enviant-li un missatge que em va contestar. A partir de llavors vaig poder dur a terme l'entrevista i seguim encara puntualment en contacte.

² ASHDA neix l'any 2000 a Barcelona per donar suport a associacions de dones afganeses durant el règim talibà. Actualment, ASDHA és la única ONG de l'Estat espanyol que treballa a l'Afganistan. El seu treball consisteix en acompanyar processos i donar suport a la societat civil afganesa que lluita a favor dels drets de les dones i per una pau amb justícia al país.

IV. Lectura i anàlisi d'obres literàries sobre el tema.

- HOSEINI, Khaled. *Mil sols esplèndids*. M'ha inspirat molt a l'hora d'escriure els contes i poder-me posar a la pell d'una afganesa. Fet que proposo en dues de les meves hipòtesis.
- ELLIS, Deborah. *El viatge de la Parvana*. La vaig llegir anys enrere com a lectura obligatòria i he hagut de reconsiderar-la per dur a terme aquest treball.
- CILLEROS, María i altres, *Salvando las distancias entre Oriente y Occidente*. Llibre que recull diferents còmics o històries gràfiques sobre el tema.

V. La creació dels contes.

VI. Extreure unes conclusions del treball realitzat.

1.3. Hipòtesis

- I. Malgrat que la literatura sigui molt sovint ficció ens pot mostrar realitats allunyades de nosaltres i ens pot fer sentir interès per elles d'una manera molt efectiva.
- II. Encara que no coneguem directament una realitat, és possible, cercant informació històrica, documentant-se, llegint obres literàries i escoltant persones enteses en el tema, elaborar una obra literària que connecti amb aquesta realitat.
- III. Orient i occident: sovint aquestes realitats que ens semblen tan llunyanes no són tan diferents del que trobem prop de casa nostra.

2. Fonament teòric

2.1 L'Afganistan

2.1.1 Introducció a l'Afganistan

Per tal d'entendre el context actual afganès, cal mirar enrere. Al que podríem anomenar l'inici de la guerra d'Afganistan, que ha constituït indubtablement un dels episodis més sagnants dels darrers vint anys. El cop d'estat comunista de 1978 amb suport de Moscou i la posterior entrada de les tropes soviètiques al país, van provocar una revolta generalitzada protagonitzada per diverses guerrilles islamistes, organitzades i abastides pels Estats Units d'Amèrica i el seu aliat natural, el Pakistan. Així doncs, l'Afganistan va esdevenir el darrer escenari més cruel de la Guerra Freda.

Més tard, amb la caiguda del gegant soviètic i la retirada de cada un dels seus soldats, aquella revolta que presentava gran suport popular va esdevenir una lluita homicida entre les diferents organitzacions guerrilleres que s'enfrontaven pel control del país i pel domini de l'ètnia que representaven. Els paixtus s'enfrontaven amb tadjiks, els tadjiks amb uzbeqs del nord, en un cercle viciós que va deixar Afganistan en mans dels coneguts senyors de la guerra.

El govern islamista de l'any 92, amb Tadjik Rabbani³ com a capdavanter, va caure finalment sota l'impuls agitat d'un nou moviment islamista que més tard semblaria el terror, els talibans, denominació paixtu per "estudiants de l'Alcorà". Educats al Pakistan però amb un component ètnic paixtu, no van tardar en imposar-se a l'anarquia de la capital afganesa Kabul, establint un ordre islàmic de caire fonamentalista l'any 1996.

Per raons estratègiques més que doctrinals, el règim va rebre suport del govern d'Islamabad, capital pakistanesa. Fins aleshores, el desenvolupament del conflicte havia provocat l'exili, la mort i la mutilació de centenars de milers d'innocents.

Els talibans, amb la seva qüestionada interpretació de la Xaria⁴, van sotmetre el país a una legislació que combinava la llei islàmica amb el codi tribal dels paixtus, el paixtunwali, aquest darrer estrany a la resta d'ètnies del país.

Per més inri, el senyor de Kanadhar, el mul·là Omar, cap dels talibans i emir de l'Afganistan, va preferir forjar una aliança amb moviments fonamentalistes d'arreu del món islàmic i, en especial, amb organitzacions àrabs com Al-Qaida, dirigida per Ossama bin Laden.

³ *Burhanuddin Rabbani 1940-2011. Morí assassinat per uns comandants talibans amb una bomba suïcida.*

⁴ *La Xària o Sharia és la Llei Sagrada de l'Islam, un cos de dret i un codi de conducta. Abasta la totalitat dels preceptes d'Al·là referits a les accions dels homes. Estableix deures religiosos, polítics, privats i públics, però regula només la relació externa entre els creients, sense considerar la pietat, sentiment de responsabilitat ni necessitats religioses.*

Mentrestant, les ètnies del nord, formades majoritàriament per tadjiks, amb Ahmed Shah Masud com a cap, un comandant veterà de la guerra contra els soviètics, van resistir l'embranzida dels talibans i van plantar cara al règim fonamentalista.

El dia 9 de setembre del 2001, però, el comandant Massud, símbol de la resistència afganesa contra els talibans, queia víctima d'un atemptat.

Era el preludi d'una setmana vertiginosa per a la història del segle XXI. La sort del règim talibà i de la inacabable guerra civil afganesa va quedar escrita l'11 de setembre amb l'esfondrament de les Torres Bessones de Nova York. Malgrat que són molts els dubtes i les incerteses que tenen moltes persones respecte a com es van desenvolupar aquells fets tràgics, aquella data va significar el principi de la fi del règim instaurat l'any 1996 pel mul·là Omar. En pocs mesos una intervenció nord-americana capgiraria de nou la relació de poder dels diferents grups armats afganesos. El complicat entrellat de grups tribals paixtus, que fins aleshores havien donat suport al moviment talibà, van veure com bona part de la seva influència sobre la societat afganesa, i pakistanesa també, s'esfondrava sota les bombes nord-americanes.

2.1.2 Geografia i religió de l'Afganistan

La República Islàmica de l'Afganistan, oficialment- és un país sense sortida al mar que s'ubica al cor de l'Àsia. Tot i que se'l considera part de l'Àsia Central, sovint s'agrupa dins un bloc regional entre el subcontinent indi i el Mitjà Orient, com a entitat etnolingüística, geogràfica i fonamentalment religiosa relacionada amb els seus veïns, com Pakistan, Iran, Turkmenistan, etc.

Geogràficament parlant, és un país muntanyós i compta amb quatre grans sistemes fluvi-als: l'Amu Daria, a la frontera de Tayikistán; el Kabul, que desemboca al riu Indo; el Darya-ye Helmand que es troba al sud i és el riu més llarg del país, i el Hari a l'oest. És un país sec i el clima varia segons altitud i situacions determinades. Té una precipitació mitja anual d'uns aproximats 300mm. També cal considerar les freqüents tempestes de sorra pròximes a zones desèrtiques i planes àrides.

La religió oficial és l'Islam. Una religió monoteïsta abrahàmica que té un dogma de fe basat en el llibre de l'Alcorà, el qual estableix com a premissa fonamental per els seus creients que <<No hi ha més Déu que Al·là i que Mahoma és l'últim missatger d'Al·là.>>

“L'Alcorà és el llibre sagrat de l'islam. Va ser revelat en el segle VII al Profeta àrab de nom Muhàmmad, pau i benediccions. Aquest llibre és considerat per mil milions de musulmans com el text primari de l'ortodòxia i ortopraxi islàmiques. S'ha conservat en la forma original de la seva transmissió gràcies a un esforç detallat en la història de la seva conservació oral i escrita. (...) La tradició de conservar la totalitat o part del llibre mitjançant la seva memorització es manté encara avui.”⁵

⁵ Wadud, Amina. *La veu de la dona a l'Alcorà*.

Entre un 70% i un 90% dels musulmans afganesos són sunnites, i entre un 10% i un 20% són xiïtes.

La història de la divisió de l'Islam entre sunnites i xiïtes s'inicià després de la mort del profeta Mahoma, l'any 632 després de Crist, quan els seus seguidors van començar a qüestionar-se qui seria el seu successor al Govern del Califat Islàmic. Alguns van argumentar que el poder s'havia de designar per gràcia divina i que un parentesc familiar amb Mahoma era més que una senyal per escollir al futur líder. En aquest sentit, el petit grup partidari creia que el millor candidat per el califat era Alí, prim i gendre de Mahoma.

Alguns van expressar el seu desacord amb el privilegi exclusiu dels successors de sang del Profeta. Segons ells, el cap del Califat, havia de ser escollit per la majoria de membres de la comunitat musulmana. Aquesta posició va ser explicada amb extractes de la Sunna, un llibre que conté les paraules del Profeta i els seus seguidor. Degut a aquesta apel·lació a la Sunna, el grup es va anomenar "sunnites".

La comunitat xiïta la formen sobretot els hazara, acompanyats dels farsiwani i altres grups menors. Els xiïtes creuen en un messianisme, en la volta del Madhi, últim Iman desaparegut, qui al seu torn instauraria el regnat de la justícia i de la pau. Tot esperant aquest moment, els xiïtes a diferència dels ortodoxos sunnites, que són la majoria dels musulmans del món i que tenen en el consens una de les seves costums, els xiïtes es regeixen sota l'autoritat de l'Imam, un guia infal·lible, que exerceix de jutge en les qüestions teològiques i jurídiques de l'Alcorà. Una corrent que per ser heterodoxa i minoritària ha estat marginada.

2.1.3 L'Afganistan ètnic

La població és de 30,55 milions de persones, data del 2013. Es tracta d'una població multiètnica. Les principals ètnies que conformen el conjunt <<afganès>> són, per ordre d'importància numèrica:

- Els paixtu⁶
- Els tadjiks⁷
- Els hazara⁸
- Els uzbeks⁹
- Els aimaq¹⁰
- Els turcomans
- Els balutxis
- Els nuristanesos

Mapa d'Afganistan amb les ètnies predominants.

⁶ Primera fotografia començant per dalt. Caracteritzats per tenir un idioma propi i un codi d'honor religiós i cultural, el pastunwali. No són infreqüents entre aquesta ètnia els cabells rojos o rossos i els ulls verds o blaus, el que alguns observadors consideren característiques "europees".

⁷ Segona fotografia. Aquesta ètnia presenta una àmplia diversificació genètica, tot i que la majoria tenen els cabells foscos.

⁸ Tercera fotografia. Els seus trets facials són orientals: marcades mandíbules, ulls ametllats, nasos xates, etc.

⁹ Quarta fotografia. Coneguts per la seva hospitalitat i amabilitat. Els seus trets físics varien segons l'origen, però la majoria d'ells té els ulls petits i el nas punxegut, com també són gent fornida i alta.

¹⁰ Cinquena fotografia. Són propers als Hazara, descendents de parts de l'Iran i Mongòlia. Presenten trets orientals.

Que totes aquestes ètnies, recollides oficialment en les targetes d'identificació, no participen paritàriament en la construcció de la identitat nacional afganesa, es comprova d'immediat.

Són els pashtuns o paixtu el grup més gran de l'estat i s'ha associat històricament la condició d'afganès amb la de parlant de pashtu, o paixtu. Bona part dels trets característics nacionals de l'Afganistan modern no són sinó projeccions de la cultura paixtu.

Així passa també amb la música i la dansa, la vestimenta i la llengua -de manera molt més significativa-: només el dari -o persa- i el paixtu gaudeixen de l'oficialitat.

2.1.4 Un regne de terror. El règim talibà

A finals del mes d'octubre de 1994, una facció dels Talibans va sorgir de la província de Kandahar.

A finals de setembre de 1996 l'Afganistan va tornar a ocupar, per primera vegada després de la dècada dels '80, els titulars als grans diaris internacionals. Una guerrilla fonamentalista musulmana coneguda com Talibà, estudiants de l'Alcorà, -el seu origen és producte de l'arrel àrab talava (estudiar), i del substantiu talib (estudiant)-, es feia pas sobre la capital afganesa de Kabul, enderrocant al govern de Burhanuddin Rabbani i penjant-lo d'un semàfor per exhibir-lo davant el poble, juntament amb el seu germà, l'expresident front-populista Najibullah, que tenia relació amb els soviètics fins la seva retirada de l'Exèrcit Roig l'1989.

Les característiques de l'assassinat van escandalitzar al poble, que es va veure ben aviat sotmès a un grup d'ideals homicides, carnissers, fanàtics i cruels il·limitadament.

De seguida els talibans va imposar a la població un règim d'interpretació ultra-ortodoxa, provinent de la legislació religiosa islàmica o xaria (sharia). La societat es va veure amenaçada sobtadament pels fusells dels soldats talibans i forçada a resar cinc vegades diàries a les mesquites. Cal dir, però, que les dones van ser les que es van veure més afectades pel nou règim establert.

Havien d'anar cobertes de cap a peus per un vel o *hebab*, van haver d'abandonar els seus estudis i els seus treballs ja que els talibans els els prohibien. El que vessava el got i vulnerava ja definitivament el fonament dels drets humans fou l'obligació que es quedessin recloses per la força dins de casa seva, i només podien sortir en el cas que els acompanyés un parent mascle, que, al seu torn, estava obligat a portar una barba llarga -per evitar els assots-.

Són representatives les paraules del llavors ministre d'educació afganès Said Ghaisudin:

"Tenir una dona és com tenir una flor, se li afegeix aigua i es manté a casa perquè un la vegi i l'olori, però no ha d'estar fora de casa perquè altres puguin contemplar-la o olorar-la"

No obstant el tracte i l'opressió "floricultora" per part dels màxims exponents al poder quan una dona se saltava les normes, no totes podien resistir-ho. Aquestes són algunes notícies del 3 d'octubre d'aquell mateix any:

"Ahir es van conèixer nous casos de dones apallissades per no tapar totalment (excepte els ulls) el seu cos. A Bibi Mehru, a l'est de Kabul, una dona va ser rapada i més d'una dotzena lligades com embotits amb corretges de ventilador per no vestir la indumentària aparentment correcta. Una adolescent totalment coberta, però que se li veia un mil·límetre del turmell nu, va ser castigada a fuetades... "

Sempre amb l'Alcorà a la mà, els talibans castigaven també els bevedors, els consumidors de qualsevol droga, els narcotraficants, els "corruptes" i els adúlter. Aquests últims tenien un estatus especial: en lloc de penjar-los, els apedregaven. Els que no resaven a les hores preestablertes eren colpejats amb fusells; als lladres se'ls tallen dits o mans senceres sense cap mena de pietat.

La prohibició a les dones del treball va tenir uns efectes conseqüents molt més terribles del que ens podem arribar a pensar, ja que després de més de quinze anys de guerra ininterrompuda, moltes dones havien començat a ser l'únic suport econòmic dels seus fills, ja que molts dels seus marits moriren o es quedaren esguerrats.

Es calcula que només a la capital afganesa, amb 750.000 habitants, unes 30.000 dones havien començat a ser cap de família després de la guerra. També a causa d'això, en gairebé totes les activitats civils (producció, salut, administració, educació, etc.) on les dones solien tenir una presència important i de vegades eren majoria, hi va haver una disminució abismal de cos laboral. La prohibició pràcticament buidà els hospitals i les escoles de Kabul.

Les restriccions i maltractaments contra les dones per part dels talibans incloïen:

- 1- Completa prohibició del treball femení fora de les seves llars, que igualment s'aplica a professores, enginyeres i altres professionals. Només unes poques doctores i infermeres tenen permès treballar en alguns hospitals de la capital.
- 2- Completa prohibició de qualsevol tipus d'activitat de les dones fora de casa a no ser que sigui acompanyades de la seva *mahram* (parentiu proper masculí com pare, germà o marit).
- 3- Prohibició a les dones de tancar tractes amb comerciants masculins.
- 4- Prohibició a les dones de ser tractades per doctors masculins.
- 5- Prohibició a les dones d'estudiar en escoles, universitats o qualsevol altra institució educativa (els talibans han convertit les escoles per a noies en seminaris religiosos).
- 6- Requeriment per a les dones de portar un vel llarg (burca), que les cobreix de cap a peus.
- 7- Assots, pallisses i abusos verbals contra les dones que no vesteixin d'acord amb les regles talibans o contra les dones que no vagin acompanyades de la seva *mahram* són permesos.
- 8- Assots en públic contra aquelles dones que no ocultin els seus turmells són permesos.
- 9- Lapidació pública contra les dones acusades de mantenir relacions sexuals fora del matrimoni.
- 10- Prohibició de l'ús de cosmètics (a moltes dones amb les ungles pintades els han estat amputats els dits).
- 11- Prohibició a les dones de parlar o estrènyer les mans a homes que no siguin *mahram*.
- 12- Prohibició a les dones de riure en veu alta (cap estrany ha de sentir la veu d'una dona).
- 13- Prohibició a les dones de portar sabates amb talons, que poden produir so en caminar (un home no pot sentir els passos d'una dona).

- 14- Prohibició a les dones de pujar a un taxi sense la seva *mahram*.
- 15- Prohibició a les dones de tenir presència a la ràdio, la televisió o reunions públiques de qualsevol tipus.
- 16- Prohibició a les dones de practicar esports o entrar en qualsevol centre o club esportiu.
- 17- Prohibició a les dones de muntar en bicicleta o motocicletes, encara que sigui amb els seus *mahrams*.
- 18- Prohibició a les dones de portar indumentàries de colors vistosos. En termes talibans, es tracta de "colors sexualment atractius".
- 19- Prohibició a les dones de reunir-se amb motiu de festivitats com el Eids¹¹ amb propòsits recreatius.
- 20- Prohibició a les dones de rentar roba als rius o places públiques.
- 21- Modificació de tota la nomenclatura de carrers i places que incloguin la paraula "dona". Per exemple, el "Jardí de les Dones" es diu ara "Jardí de la Primavera".
- 22- Prohibició a les dones de treure el cap als balcons dels seus pisos o cases.
- 23- Opacitat obligatòria de totes les finestres, perquè les dones no puguin ser vistes des de fora de casa seva.
- 24- Prohibició als sastres de prendre mesures a les dones i cosir roba femenina.
- 25- Prohibició de l'accés de les dones als banys públics.
- 26- Prohibició a les dones i als homes de viatjar en el mateix autobús. Els autobusos es divideixen ara en "només homes" o "només dones".
- 27- Prohibició de pantalons acampanats, encara que es portin sota el burca.
- 28- Prohibició de fotografiar o desfilatges de dones.
- 29- Prohibició d'imatges de dones impreses en revistes i llibres, o penjades als murs de cases i botigues.

A part de les anteriors restriccions a les dones, els talibans també:

- Prohibeixen escoltar música, no només a dones sinó també als homes.
- Prohibeixen veure pel·lícules, televisió i vídeos, a totes les persones.

¹¹ *Celebració sunnita*

- Prohibeixen celebrar el tradicional any nou (Nowroz) el 21 de març. Els talibans han proclamat que aquesta festivitat és pagana.
- Han ordenat que tota aquella persona amb nom no islàmic s'ho canviï.
- Obliguen a la joventut afganesa a rapar-se els cabells.
- Ordenen que els homes vesteixin indumentària islàmica i portin gorra.
- Ordenen que els homes no s'afaitin o retallin les seves barbes, que han de créixer prou com per a cabre en un puny sota la barbeta.
- Ordenen que tothom acudeixi a les oracions a les mesquites cinc vegades al dia.
- Prohibeixen la cria de colomins i l'ensinistrament d'aus, descrivint-les com activitats no-islàmiques. Els que violen aquesta norma són empresonats i els ocells han de morir. El vol d'estels (volantins) també ha estat vetat.
- Obliguen a tots els espectadors, quan animen a esportistes, a cantar Allah-o-Akbar (Déu és gran) donant aplaudiments.

Per conèixer més sobre la ideologia del règim talibà, es transcriu un article a la revista "Món islàmic", el número 132, el dia 20 de juliol de 2001.

N'he reunit uns extractes:

L'organització política i militar dels talibans

Per Ahmed Rashid

"Si hi va haver un sol motiu d'ànim i esperança de pau per als afganesos després que els talibans van arribar al poder, va ser el fet que governaven mitjançant una direcció política col·lectiva, que era consultiva i buscava el consens, en lloc del domini d'una sola persona..."

"...al principi, els talibans no van exigir el poder per a ells, sinó que van insistir que estaven restaurant la llei i l'ordre i que lliurarien el poder a un govern format per "bons musulmans"."

"...comandaments importants que es van rendir als talibans no van ser mai promoguts dins de l'estructura militar talibana. També rebutjaven per complet als intel·lectuals i tecnòcrates afganesos, a qui consideraven el producte d'un sistema educatiu a l'estil occidental o soviètic, que ells detestaven."

"A part del reclutament general imposat pels talibans, els caps individuals de zones paix-tus determinades són responsables de reclutar els homes, de pagar-los i ocupar-se de les seves necessitats mentre presten servei."

"La majoria dels lluitadors talibans no reben salari i correspon al cap pagar als homes una suma de diners apropiada quan van de permís a casa seva. Els que cobren un salari regular són els soldats professionals entrenats extrets de l'antic exèrcit comunista."

“L'excessiu secret que caracteritza els talibans ha estat un dels principals causants de la desconfiança que els professa la gent a les ciutats, els mitjans de comunicació estrangers, les agències d'ajuda i la comunitat internacional. Fins i tot després de la captura de Kabul, els talibans es van negar a explicar com pensaven establir un govern representatiu o fomentar el desenvolupament econòmic. Que insistissin en el reconeixement internacional quan no existia cap govern clarament delimitat no va fer més que incrementar els dubtes de la comunitat internacional sobre la capacitat del govern.”

“L'empitjorament de la situació econòmica i l'alienació política en les zones controlades pels talibans, juntament amb les grans pèrdues militars que van patir, van provocar la intensificació de les divisions internes. El gener de 1997, els talibans es van haver d'enfrontar a rebel·lions...”

“...els talibans, com els mujahidins abans que ells, han recorregut al govern d'un sol home sense cap mecanisme organitzatiu per acomodar a altres grups ètnics o diferents punts de vista.”

La conclusió del règim talibà és un desplaçament total i constant de la població afganesa. La destrucció de Kabul fou també absoluta.

El règim talibà no era una infraestructura capaç de sostenir la societat. De fet, la fraccionava, com tampoc podia sostenir ni tan sols en el mínim denominador comú de la pobresa.

Les divisions de l'Afganistan van ser múltiples: ètniques, sectàries, rurals i urbanes, incultes i cultes, els que tenien armes i els que van ser desarmats.

L'economia era i segueix essent, ara, malauradament, un forat negre que succiona els seus veïns amb el comerç il·lícit i el contraban de drogues i armes.

Kabul es va veure reduït a un escenari bèl·lic de bombardejos i atacs amb coets. La capital es va veure coberta de sang i repressions d'una força incommensurable. Els somnis de milers de noies afganeses es van veure reduïts al no-res en qüestió de dies. El seu món va passar a ser el seu malson.

2.1.5. La situació política actual d'Afganistan

La situació política actual d'Afganistan és complexa i confusa. En molts aspectes Afganistan és un estat tan sols nominalment, ja que s'ha convertit en un protectorat d'EE.UU, la OTAN i les Nacions Unides.

El President Hamid Karzai i el seu Govern (instaurats per la comunitat internacional i posteriorment referendats per l'òrgan legislatiu escollit per vot popular l'any 2005) controla la capital i no molt més de la resta del país, que continua sent molt inestable (resistent al nou règim). Existeixen encara focus de faccions talibans que busquen mantenir i incrementar el seu poder a nivell regional.

Les últimes eleccions parlamentàries es van celebrar el setembre de 2005.

Les Nacions Unides i altres organitzacions duen a terme un paper crucial en la reconstrucció del país.

Hamid Karzai

L'economia ha patit molt degut a agitacions polítiques i militars, així com també degut a una sequera severa que ha afegit dificultats al país entre 1998 i 2001. La majoria de la població pateix d'insuficiència d'aliments, roba, llocs on viure, atenció mèdica i altres problemes, tot això empitjorat per operacions militars i incertesa política.

La inflació constitueix un problema greu. Després de la guerra contra la coalició liderada pels Estats Units que va provocar l'enderrocament del règim talibà el novembre de 2001, molts dels agricultors han canviat els seus cultius per paga en efectiu enlloc de cultivar aliments per a consum particular.

Un exemple notable és el cultiu d'opi, el qual ha incrementat molt durant l'última dècada: Afganistan s'ha convertit en el primer proveïdor il·legal d'opi al món.

Nen afganès cultivant opi

2.2. L'univers del conte

A qui no li han llegit o ha llegit un conte? De ben segur que si retrocedim en el temps i ens aturem a la nostra infància recordem de bona mà un conte que ha estat determinant per a nosaltres i que, segurament per aquest fet, voldrem explicar-lo als nostres fills.

No obstant, què és un conte? Què coneixem d'aquest territori que limita, per una part, amb la seva poderosa germana novel·la i, per una altra, amb la <<narrativa curta>>?

Des del meu humil punt de vista, ningú ho coneix millor que aquell que dedica la seva vida, entre d'altres coses, a l'univers específic del conte. Per això, vull constatar que el text següent l'he extret del llibre 'L'Arquitectura del conte' del novel·lista i contista Isidre Grau.

“La dedicació al conte requereix el coneixement de múltiples recursos que després facultaran per a les pràctiques més heterodoxes.”

“Un conte no és qualsevol text que no té les pàgines estipulades per a una novel·la.”

“No s'ha de considerar conte qualsevol text curt.”

“El contista és algú que té la intenció de comunicar un determinat missatge al lector, i en lloc d'elaborar-lo amb fórmules evidents s'acull als procediments indirectes que li subministra la literatura. Desplega els seus recursos amb un esforç de síntesi i d'economia expressiva, fins que al final provoca uns efectes determinants en el lector.”

“Quan el tancament del cercle lector-conte estigui al servei d'un sentit que transcendeixi la pura anècdota, el conte haurà complert la seva missió.”

El conte és un gènere autònom dins la república de les lletres degut a les lleis internes del tipus de relat, que diferencien el conte d'altres modalitats com la novel·la i la narrativa breu.

Un conte consta de la disposició interna de qui l'escriu i conclou amb l'efecte final que provoca al lector, o un efecte determinant, com assenyala Isidre Grau.

El contista ha d'adoptar una actitud en el sentit tècnic i mental que és diferent de la del novel·lista. Per elaborar un conte és necessària la condensació d'idees i la síntesi expressiva, a diferència de la novel·la, que eixampla sense restriccions la seva investigació. El conte neix de les cendres de l'acumulació d'idees, on una n'és prioritària.

Cal assegurar en el desenvolupament del conte els dos principis fonamentals: el temps i el ritme. Aquests conceptes poden ser personalitzats pel contista, i aquest grau d'intuïció i creativitat determinarà, més tard, que el lector recordi o oblidi fàcilment un conte.

Un dels objectius del conte és que aquest satisfaci les expectatives que l'autor ha imposat. Per tant, un conte és bo quan al final ens ha satisfet i ens ha estimulat imprevisiblement.

Això s'aconsegueix quan una lectura, a banda d'explicar-nos una història concreta, ens ha aportat una nova visió de la realitat, que és el que es coneix com a intensitat del conte, un dels tres elements que forma l'estructura del conte.

Segons Julio Cortázar¹², l'estructura del conte compta amb:

- Significació:

Aquest element, sembla residir principalment en el seu tema, en el fet d'escollir un esdeveniment real o fingit que posseeixi aquesta misteriosa propietat d'irradiar una mica més enllà de si mateix.

No hi ha temes per si mateixos significatius; el que hi ha és un llaç entre cert escriptor i cert tema en un moment donat.

Es veu determinada, en certa mesura, per alguna cosa que resideix fora del conte en sí i que és present abans i després del tema. Abans del tema, hi ha l'escriptor, amb els seus valors humans i literaris; el que es troba després del tema ens connecta amb el segon i tercer element de l'estructura del gènere, la intensitat i tensió.

- Intensitat i tensió:

La significació no resideix només en el tema del conte; la idea d'aquest primer element no pot tenir sentit sinó en relació amb la idea d'intensitat i tensió, que ja no apunten al tema, sinó al tractament literari que se li dona, la forma en què el contista, enfront del seu tema, l'ataca i situa verbalment i estilísticament, l'estructura en forma de conte, i el projecta en darrer terme cap a alguna cosa que excedeix el conte mateix.

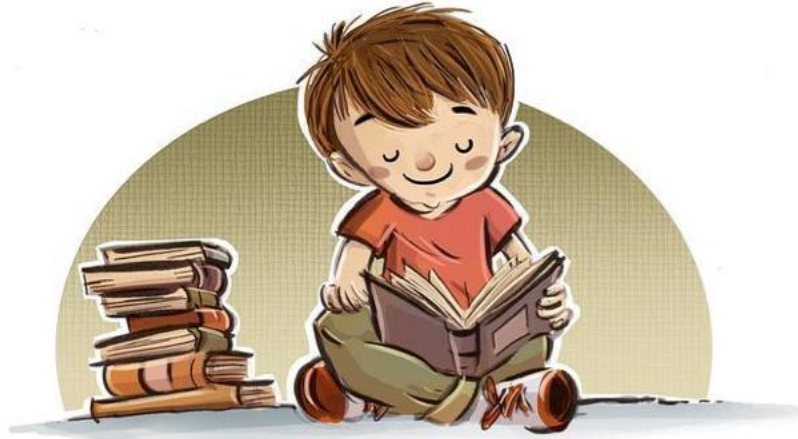
El conte ha de crear un clima propi que permeti que el lector pugui reviure aquesta convicció que va portar al seu autor a escriure; la qual cosa només és aconseguit mitjançant un estil basat en la intensitat i la tensió, que consisteixen en l'eliminació de totes les idees o situacions intermèdies, de tots els farcits o fases de transició que la novel·la permet i fins i tot exigeix; prescindint, per exemple, de tota descripció d'ambients.

Tant la intensitat de l'acció com la tensió interna del relat són producte de l'ofici d'escriptor. La clau d'un conte eficaç, es troba en la tasca d'escriure intensament -mostrar intensament- de manera que faci blanc en la memòria del lector.

¹² *Escriptor argentí considerat un dels autor més innovadors i originals del seu temps, mestre del relat breu, la prosa poètica i la narració breu en general.*

2.2.1 El tema del conte

El tema del conte és sempre excepcional, cosa que no ha d'implicar que hagi de ser extraordinari, fora del comú, misteriós o insòlit. La referència excepcional resideix en una qualitat del tema, en virtut de la qual, és susceptible d'atreure un sistema de relacions connexes, que es desperten en l'autor, i després en el lector, vinculant-los amb nocions, sentiments i idees que suraven en la seva memòria o sensibilitat.

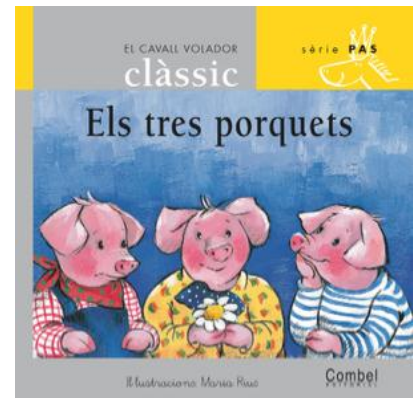
2.2.2 Tipus de contes

És possible distingir entre dos grans tipus de contes: el conte popular i el conte literari.

El conte popular s'associa a les narracions tradicionals que es transmeten de generació en generació oralment. Poden existir diferents versions d'un mateix relat, ja que hi ha contes que mantenen estructures molt semblants però es diferencien en detalls. Un exemple seria el conte "*Els tres porquets*".

El conte literari, en canvi, s'associa amb el conte modern. Parlem de relats concebuts i transmesos de la mateixa manera. L'autor sol ser conegut. Com per exemple: *Davant la llei* de Franz Kafka o *El retrat oval* d'Edgar Allan Poe.

2.2.3. El punt de vista

El que anomenem punt de vista és un conglomerat de la veu narrativa, la perspectiva i l'actitud que adopti el narrador.

1. La veu narrativa

L'autor escull un punt de partida i adequa el registre al de la persona gramatical escollida. No obstant, si aquesta identitat esdevé important en el desenvolupament de la trama, l'escriptor ha de determinar les fonts d'informació, com per exemple: Què coneix per pròpia experiència, què ha vist, què s'imagina, què li han dit els altres, etc.

Les veus narratives principals són la primera i la tercera persona del singular, però existeixen matisacions:

- I. Narrador protagonista: ens explica la seva pròpia història i observa els fets des de les repercussions que li han creat. Per exemple: *El otro*, Jorge Luis Borges. El narrador explica la seva experiència d'una trobada amb ell mateix però molt més jove.
- II. Narrador testimoni: parteix de la primera persona del singular, però ens explica una història que han protagonitzat els altres, on ell ocupa una posició determinada (el veí, el criat, etc.) Per exemple: *Funes el memorioso*, Jorge Luis Borges. El narrador parla dels prodigis del personatge a través de com el va conèixer i les informacions obtingudes.
- III. Monòleg interior: és la intenció més subjectiva del jo narratiu. Els discursos mentals queden influïts pel pas del temps o qualsevol intrusisme extern, com l'aparició de nous personatges. Per exemple la novel·la *Ulises*, de James Joyce, on el darrer capítol consisteix en un monòleg interior de més de quaranta pàgines.
- IV. Narrador omniscient: explica la història com algú que tot ho sap i té el permís de moure's amunt i avall del temps i de l'espai. S'expressa en tercera persona i observa les accions des de l'exterior, ja que no representa cap identitat física en la trama. Per exemple: *El ahogado más hermoso del mundo*, Gabriel García Márquez.

2. La perspectiva

A més de la persona gramatical que s'encarrega del relat, el narrador pot adoptar una distància variable amb el tema, situant-lo en un context més o menys ampli o reduït i dotar-lo de ressonàncies objectives i subjectives. Aquest conjunt d'estratègia s'anomena perspectiva.

3. L'actitud del narrador

És el filtre moral o anímic que el narrador hi aplica a l'hora de fer-nos partícips de la història.

Podem parlar de les conseqüències de l'actitud determinada del narrador, que són el to i l'atmosfera.

El to del conte equival a la percepció que obtindríem del narrador si el sentíssim parlar, i procedeix de la seva sensibilitat, mentre que l'atmosfera deriva més de l'espai i l'època escollits per a l'acció i esdevé un dels trumfos que millor ajuden al desenvolupament de la trama.

3. La novel·la entorn els conflictes armats d'orient

LECTURA I COMENTARI D'OBRES LITERÀRIES AMB TEMÀTICA RELACIONADA AMB L'AFGANISTAN I LES DONES

3.1 *Mil sols esplèndids*

Referència biogràfica sobre l'autor

Khaled Hoseini va néixer el 4 de març de 1965 a Kabul, la capital afganesa. Exerceix de metge i escriptor. Fill d'una professora i un diplomàtic, a l'edat de cinc anys es va traslladar amb la seva família a l'Iran, on el seu pare va dur a terme tasques diplomàtiques a l'ambaixada afganesa.

És un dels autors més importants de la narrativa contemporània degut a les seves novel·les "Cometes al cel" i "Mil sols esplèndids".

Temàtica i argument

Mil sols esplèndids és una història embriagadora sobre l'amistat de dues dones afganeses que pateixen les conseqüències de l'esdevenir històric d'Afganistan, que ha derivat en una cruel societat la qual ara coneixem.

La història comença presentant-nos a la Mariam, una *harami*¹³ que viu amb la seva mare a una modesta *kolba*¹⁴ als afores de la ciutat. El seu pare és un home de negocis que només la visita els dijous.

L'odi de la mare cap al pare i l'adoració de la Mariam cap a ell provoquen que la nena abandoni casa seva per tal d'intentar iniciar una nova vida -menys miserable- al costat del seu pare. El que ella no sap, és que el seu pare intentarà desfer-se'n.

Així doncs, per tal de fer-ho, el pare la casa amb un home trenta anys més gran que ella, en Rashid, que convertirà la seva vida en un infern de violacions, humiliacions i pallisses.

Uns anys més tard la Laila apareixerà tot d'una a la seva vida. A diferència de la Mariam, el seu entorn familiar ha estat favorable.

És d'una generació posterior a la de la Mariam. És una noia que més endavant, a conseqüència de la guerra, quedarà òrfena i amb el cor trencat pel seu amor més innocent. Rashid la pren com a esposa i el tracte que rebia la Mariam queda rebaixat al més pur menyspreu.

¹³ Bastard. Fill il·legítim.

¹⁴ Barraca.

Tot i així, amb el temps la Laila començarà a viure els mateixos escarnis que la Mariam per part de Rashid, cosa que provocarà que hagin de romandre unides i properes per tal de fer-li front. El seu vincle esdevindrà irrompible.

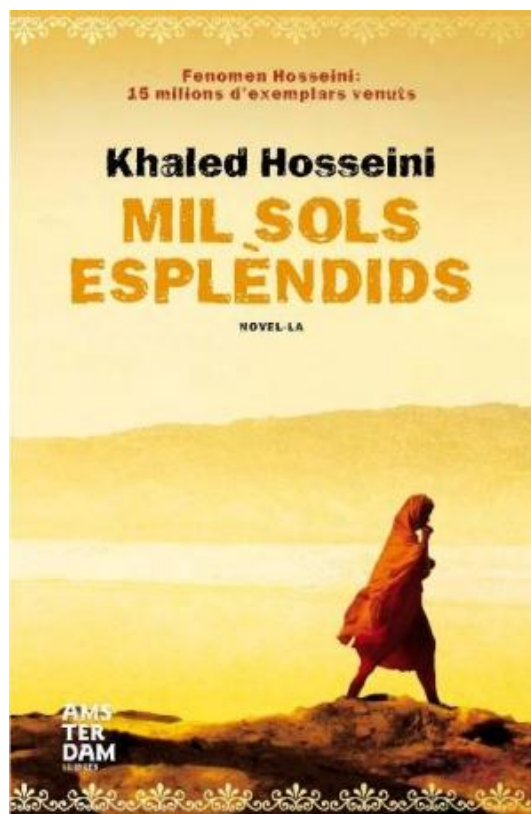
En conclusió, “Mil sols esplèndids” és una novel·la punyent que fa una retrospectiva des de l’arribada dels soviètics fins que arriba el règim talibà.

Opinió personal

Les experiències que viuen les dues protagonistes són molt cruels. És difícil no sentir-se impotent davant els actes que duu o ha dut a terme la raça humana i, en concret, la societat afganesa real.

Aquest llibre, és doncs, un mitjà per conscienciar o almenys criticar el que ha succeït i continua succeïnt avui en dia a l’Afganistan. Una supeditació completa de la dona a l’home, prohibicions que eradiquen plenament els drets humans, vexacions constants, maltractaments, lapidacions, violacions...

Una història molt ben narrada, amb uns personatges perfectament definits i una increïble descripció emocional i contextual.

3.2 *El viatge de la Parvana*

Referència biogràfica sobre l'autor

Deborah Ellis és una escriptora canadenca que va néixer a Cochrane, Ontario, l'any 1960. És coneguda pels seus llibres dedicats a la literatura infantil, on difon i ressalta les seves idees feministes a favor del pacifisme. Des de molt jove ha estat una activista social compromesa amb la lluita per la justícia econòmica, els moviments pacifistes i els drets de la dona. En l'actualitat treballa com a consellera de salut mental a Toronto.

Les seves novel·les més conegudes són les protagonitzades per Parvana, una jove afganesa en un camp de refugiats: *El pa de la guerra*; *El viatge de Parvana* i *Ciutat de fang*. Abans d'escriure *El pa de la guerra*, Deborah Ellis va passar diversos mesos parlant amb dones i nenes afganeses en els camps de refugiats del Pakistan i Rússia.

Ellis és també una filantropa, donant gairebé tots els seus drets d'autor a organitzacions com ara «Women for Women in Afghanistan» i UNICEF.

Temàtica i argument

Just després d'enterrar el seu pare, la Parvana, de 13 anys, continua el seu viatge per tal de trobar la seva mare i els seus germans. En un Afganistan en peu de guerra on no és segur anar pels carrers i molt menys per una nena, la Parvana decideix capgirar la història de la seva vida o, si més no, amagar-la rere un rostre nou.

A partir de llavors duu els cabells curts i es fa passar per un noi per tal de buscar amb més seguretat els seus familiars.

Al llarg del camí, la Parvana s'ajunta amb un bebè, un nen i una nena amb els quals topa. Junts, caminen per una terra hostil i dinamitada a la recerca de menjar, aigua i recer de les bombes que aterren sense pausa a la terra afganesa.

Els personatges a la novel·la d'Ellis endinsen al lector a la societat afganesa. La Parvana i la seva família són de mena progressista i menys tradicional. El pare de la Parvana li ensenya poesia, astronomia, matemàtiques i anglès. La seva mare és una organitzadora que ajuda a famílies a treballar juntes i ensenya als nens als campaments. També escriu articles per revistes femenines que estan terminantment prohibides a l'Afganistan.

L'Asif, el "nou germà", sembla tenir punts d'actituds tradicionals cap a les dones. Freqüentment es dirigeix a la Parvana com a dèbil i estúpida. No obstant, es mostra atípicament pacient i tendre amb el bebè Hassan. Malgrat que hi ha moltes oportunitats perquè l'Asif marxi, decideix quedar-se amb la Parvana i en Hassan, tal i com ell diu: Per molestar-la. Això reflecteix la seva lluita interna entre el punt de vista tradicional de la inferioritat femenina i la necessitat d'una família.

L'espai

El context de “El viatge de la Parvana” és ric en variacions: valls verdes, muntanyes i deserts. També hi ha descripcions de camps de mines, pobles reduïts a la ruïna i camps per persones refugiades o desplaçades.

Opinió personal

L'autora transporta el lector a un món nefast i desconegut com és l'Afganistan en guerra. L'ús que Ellis fa del llenguatge afegeix sabor al text mitjançant un diàleg i una descripció encertats.

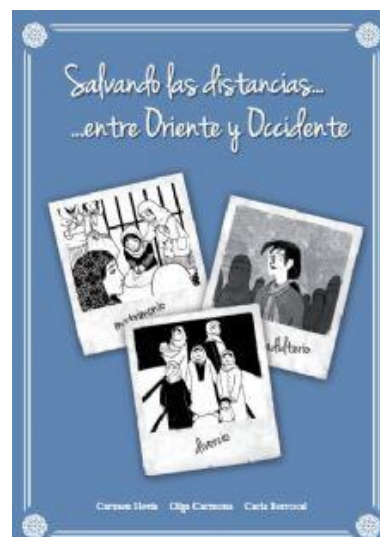
El diàleg, tant intern com extern, és un altre indicador cultural de “El viatge de la Parvana”. Aquesta novel·la ofereix una perspectiva on les vides dels infants afganesos giren entorn una guerra terrible, sense ningú que en tingui cura. A més, el lector contempla com uns nens que amb prou feines han entrat al món adolescent, intenten construir amb les runes que es troben pel camí, una vida i una família.

3.3 Salvando las distancias entre oriente y occidente

Quan vaig anar a entrevistar la María Cilleros, em va donar un llibre que em va assegurar que seria molt útil. Aquest exposa, mitjançant tires còmiques i breus narracions, la vida de les dones afganeses comparada amb la de les espanyoles uns anys enrere.

Anoto literalment la ressenya del llibret -o còmic- de *Salvando las distancias entre Oriente y Occidente*:

“De vegades, sembla que les dones estem radicalment distanciades geogràfica i culturalment. Que les nostres mirades, abracen paisatges i realitats diferents que no es creuen en cap moment. Però hi ha més punts de contacte dels que, a priori, podríem pensar, i són superiors les coses que tenim en comú a les que ens diferencien, doncs ser dones, estiguem on estiguem, ens converteix en potencials receptores de discriminació i, com a tals, ens uneix la possibilitat d’unir-nos per tal de combatre-la. Per això, des de Milenta Ediciones, presentem aquest llibre en el qual tres dissenyadores de còmic ens donen la seva visió de temes que han afectat i afecten les dones d’orient i occident, prenent com a base dones d’Afganistan i Espanya. Perquè, salvant les distàncies, mai estem tan lluny com per trobar-nos separades.

Carmen Hevia Iglesias, il·lustradora de Gijón, ens presenta Na-Vejani (Núvies) un còmic sobre el matrimoni als dos països i la legislació vinculant, posant èmfasi en les semblances que s’han donat en un espai temporal relativament breu. La força dels seus dibuixos traspasa les pàgines suggerint reflexió.

Olga Carmona Peral, dibuixant i guionista de Cadis, firma ¿Y qué esperas? Esto es Afganistán, en el qual ens ofereix un paral·lelisme entre les repercussions de l’adulteri a l’orient i a l’occident. Amb un fer ferm i directe, l’autora presenta una realitat que no hem de considerar en absolut llunyana.

Carla Berrocal, artista madrilenya, ofereix una personalíssima visió del divorci en El camino recto, basant-se en el viatge que una periodista espanyola emprèn a terres afganeses. Allà serà testimoni d’experiències que la faran combatre contra una duríssima realitat i la portaran a plantejar-se la seva pròpia experiència vital.”

Vull destacar la tasca de la María Cilleros, que ha escrit el guió per “Na-vejani” i “¿Qué esperas? Esto es Afganistán”, que a continuació comento:

“NA-VEJANI”

Guió: María Cilleros

Il·lustracions: Carmen Hevia Iglesias

Segons els articles 46 i 48 del Codi civil d’Espanya:

Article 46) No poden contraure matrimoni els menor d'edat no emancipats. L'edat per emancipar-se són 16 anys.

Article 48) El jutge de "Primera Instancia" podrà dispensar, amb una causa justa, els impediments del grau tercer entre col·laterals i d'edat a partir dels 14 anys. En els expedients de dispensa d'edat hauran de ser escoltats el menor i els seus pares o representants legals.

Així doncs, a Espanya tan sols els i les majors de 14 anys que obtinguin dispensa judicial poden casar-se, però en la majoria dels casos han de ser majors d'edat.

Segons els articles 70 i 71 del Codi civil d'Afganistan:

Article 70) L'edat legal per contraure matrimoni s'estableix en 18 anys per als nens i 16 anys per les nenes.

Article 71) 1) Quan la nena no té la mateixa edat prevista a l'article 70 d'aquesta llei, el matrimoni només pot celebrar-se a través del seu pare o d'un tribunal competent. 2) El matrimoni en una menor l'edat de la qual és inferior a 15 anys no es considera permisible.

Per tant, segons la llei, les nenes afganeses menors de 15 anys no poden casar-se.

La meva conclusió és la següent: Malgrat que sigui molt difícil xifrar el nombre de matrimonis infantils dels últims anys, segur que es tracta d'un nombre elevadíssim. Si gairebé tothom fa cas omís a aquestes lleis, com se suposa que podem parlar d'una millora en la situació?

I, abans d'aquest plantejament: Per què la gent en fa cas omís?

La resposta, malgrat es trobi al còmic una mica més endavant, és senzilla per a qualsevol persona que se la plantegi. La raó per la qual no es prenen les mesures necessàries davant aquestes lleis és deguda al fet que els càrrecs polítics i la presa de decisions afganesos està, majoritàriament, en mans d'homes.

Així doncs, no podem negar l'existència d'unes lleis, però la realitat és que no es fa res per tal de garantir-ne l'aplicació.

“¿QUÉ ESPERAS? ESTO ES AFGANISTÁN”
“El Adulterio”

Guió: María Cilleros

Il·lustracions: Olga Carmona Peral

A Espanya, fins ben entrats els anys 70, enganyar a la teva parella era motiu de condemna moral, però també de presó amb penes de fins a sis anys. Així com de sancions econòmiques elevades.

L'Article 449 del Codi Penal deia:

“El adulterio será castigado con la pena de prisión menor. Cometen adulterio la mujer casada que yace con varón que no sea su marido, y el que yace con ella, sabiendo que es casada, aunque después se declare nulo el matrimonio (...) No se impondrá pena por delito de adulterio sino en virtud del marido agraviado (...). El marido podrá en cualquier tiempo remitir la pena impuesta en su consorte.”

Si hom viatja a l'Afganistan i visita una presó, com per exemple la Presó de Dones de Mazar-E-Sharif, veurà que una noia hi és perquè es va escapar de casa perquè el seu marit li pegava, una altra va ser violada pel seu cosí i aquest li va dir al seu marit, qui va fer que la tanquessin.

L'adulteri a l'Afganistan està reconegut en els articles 426, 427 i 428 del Codi Penal. “Zina” o adulteri comporta “una llarga pena de presó”. La duració de la qual no pot ser inferior a 5 anys ni major a 15.

El 2010, la ONU va exigir que totes les dones i adolescents que estiguessin a la presó o en correccionals per haver marxat de casa fossin posades en llibertat immediatament.

El govern afganès, no obstant, va opinar una altra cosa: Aquestes dones no poden tornar a casa seva i a la societat afganesa està mal vist que visquin soles. No tindria sentit deixar-les lliures.

D'altra banda, la constitució afganesa aprovada el 2004 diu:

Article 22: Queda prohibida qualsevol discriminació o privilegi entre la ciutadania afganesa. La ciutadania afganesa, tant homes com dones, tenen els mateixos drets i deures davant la Llei.

I la constitució espanyola diu:

Article 14: Els espanyols són iguals davant la Llei, sense que pugui prevaldre discriminació alguna per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

Per tant, totes les dues constitucions es regeixen per un principi d'igualtat. Però el camí cap a una societat plenament conscient de la igualtat davant la Llei és llarg i queda molt per recórrer.

4. La dona d'orient i la d'occident

4.1 Breu comparació entre la situació de la dona oriental i la de la dona occidental

Sempre m'ha semblat molt significativa aquesta diferent qualificació: dona oriental o dona occidental.

Aquesta divisió prové d'un dels hàbits més estranys i complexos, més persistents i menys estudiats, d'origen gairebé completament occidental, que divideix el món en dues esferes desiguals i oposades: Europa i Amèrica del Nord per una banda i el conjunt contraposat a aquestes per una altra.

Penso que és convenient estudiar aquesta diferència, perquè quan ens referim a les dones occidentals i pensem en un gairebé absolut control moral i sexual dins la societat, amaguem a sota una cortina de pols la crua realitat: molts dels problemes que abunden en les societats orientals són vigents a la nostra avui en dia, tot i que de diferent manera.

Quines són, doncs, les diferències entre una dona oriental i una altra d'occidental, habitants dels mites d'una geografia imaginària?

En un article, de C. Gómiz Cendrós, se'n fa una exposició interessant que a continuació reproduïxo parcialment:

“La dona jove europea generalment compta amb estudis mitjans o superiors, sol buscar la independència econòmica i defensa el seu paper actiu dins la societat. A l'hora de pensar en unir-se en matrimoni, desitja davant de tot un home que sigui el seu company i amb el que pugui planificar un futur estable.

Aquesta realitat no és molt diferent dels desitjos d'una dona educada en l'Islam. Moltes d'aquestes joves europees, cada vegada més, tenen inquietuds espirituals, desitjant trobar un camí que les faci sentir éssers dignes i íntegres, però quan escolten parlar de l'Islam, en la seva ignorància i per la propaganda massiva en contra, sobresurt en primer lloc, el seu aspecte purament extrem i grotesc amb el que volen pintar la dona musulmana, i això fa que aquestes joves, retrocedeixin i desconfiïn.

Hi ha força temes que interessin la dona musulmana i són aquests els que ens presenten la seva verdadera personalitat. No de la dona ignorant, inculta i per tant plena de supersticions, que existeix a tot el món i que pot pertànyer a qualsevol religió, sinó la de la dona cultivada i educada dins les normes de l'Islam veritable.

*La primera: Tot tapat excepte els seus ulls, quina cultura més cruel i masclista!
La segona: Res tapat excepte els seus ulls, quina cultura més cruel i masclista!*

Quan la senyora Jameneí va ser preguntada a la IV Conferència Internacional sobre la Dona a Beijing, sobre què havia de fer una dona per sentir-se emancipada, va respondre: "Fer el treball que li correspon com a dona. Fer el que el cor li dictamini que ha de fer. Enriquir-se interiorment per educar correctament els seus fills i atendre el seu marit."

Prenent el que va dir la senyora Jameneí a través de l'article de Cendrós, voler presentar l'Islam com un fre per l'avenç de les dones o com una religió que abusa o manté en inferioritat de condicions a la dona, és desconèixer les lleis i normes de l'Islam al respecte.

A l'Islam es parla del matrimoni com un sol ésser en què la dona és l'interior (l'esperit) i l'home l'exterior. És a dir, els dos són part complementària l'un de l'altre. Si una de les parts es nega a complir amb la seva tasca, desestabilitza i, d'aquesta manera, trenca l'harmonia. Si una de les parts abusa o oprimeix a l'altra, crea una tirania i les conseqüències tard o d'hora són desastroses.

L'Islam exalta l'ideal que es basa en la protecció de l'extern sobre l'intern i el refugi de l'extern en l'intern, aconseguint una harmonia i pau espirituals.

No obstant, quan s'escolta a la dona exigir igualtat dient que ja no vol quedar-se a casa cuidant els fills -són in comptables aquests casos- sense voler valorar la importància de la maternitat i l'educació dels fills, el que està fent o intentant fer és considerat per molts com un crim contra la família.

Com ho explica Dolores Bramon dins l'obra "Ser dona i musulmana", diu l'Alcorà:

“Les [dones] bones són pietoses i guardadores dels secrets que Déu mana. Si teniu por de la seva rebel·lia, amenaceu-les¹⁵, deixeu-les soles al llit, pegueu-les! Si són sotmeses i obedients, no us fiqueu amb elles. Déu és Excels i Gran.”

Si ens quedem amb aquest fragment de l'Alcorà sense analitzar-lo, podem dir que l'islam parla de pegar a les dones, un dels punts considerats més conflictius. No obstant, l'Alcorà també recull un fragment de la sura número 38 que diu que Déu li va dir a Job -un home sotmès a moltes proves per part de Déu- el següent:

“Agafa un bri d'herba amb la teva mà, pega la teva dona amb ell, i així no cometràs perjuri”.

Així doncs, segons el que diu aquí, només es pot pegar la dona amb un bri d'herba, un bri de palla o amb una ploma d'ocell, que no es pot pegar en situacions de fúria exacerbada, que no s'han de pegar les parts sensibles del cos com la cara, el ventre, el pit o el cap, que els cops no han de ser forts perquè la finalitat és fer patir psicològicament i no humiliar o maltractar físicament. Cosa que per a la mentalitat occidental resulta igualment terrible, però no arriba a ser tan indignant com una pallissa de violència màxima.

Tot i així, molts musulmans creuen que és permès colpejar les dones. És per això que s'hauria de llegir l'Alcorà sencer i interpretar-lo de manera global i no agafar-ne un fragment i prou.

D'altra banda, la Bíblia diu, al Deuteronomi 22:28-29:

“I el Senyor parlà a Moisès, dient: Parla als fills d'Israel i digues-los: “Quan una dona doni a llum i tingui un nen, quedarà impura durant set dies; com en els dies de la seva menstruació, serà impura. Però si dona a llum a una nena, quedarà impura durant dues setmanes, com en els dies de la menstruació; i restarà en la sang de la seva purificació per seixanta-sis dies.”

Això significa que la dona a occident també ha estat molt mal considerada en diferents èpoques fins al punt de considerar-la impura després d'haver parit.

Però assenyala també Gàlates 3:28

“Ja no hi ha jueu ni grec; no hi ha esclau ni lliure; no hi ha home ni dona; perquè tots vosaltres sou un en Crist Jesucrist”.

O bé Cor 11:11

“Però en el Senyor, ni l'home és sense la dona, ni la dona sense l'home”.

¹⁵ Epalza tradueix: <<Amenaceu-les i feu-los por, a les esposes desobedients.>>

CONCLUSIÓ

Que potser, des del principi dels nostres temps, les religions, les cultures, ens han implantat ideologies de desigualtat...? Si és així, quant temps ha de passar per tal d'eradicar-les?

És suficient ser conscients del problema per poder tenir un punt d'inflexió i empatia?

La societat d'avui en dia és masclista i desigual, encara, i aquest és un fet: des d'entorns laborals fins a vídeos eròtics passant per videojocs, la religió, el poder, el propi llenguatge en sí, el cinema i les sèries televisives, la publicitat... S'han fet manifestacions feministes, lleis d'igualtat de drets, discriminació positiva de cara a la integració al treball, però el problema continua.

Molts homes, després d'aquest recorregut, es diuen a sí mateixos: "pobra dona, se l'ha de tractar millor ". I en l'intent de posar-la al nivell del gènere masculí el que aconsegueixen és admetre obertament que és dèbil i que requereix protecció, però el concepte és totalment erroni. Del que es tracta és que la dona i l'home puguin tenir condicions d'igualtat total i construir el futur en aquesta base.

El que vull dir mitjançant aquest intent de comparació és que és cert que ens escandalitzem molt més quan veiem episodis de violència extrems envers la dona -com casos afganesos- però sembla que ens oblidem que aquest episodis succeeixen, a hores d'ara, en ple segle XXI, al costat de casa nostra, al nostre país. Situacions inimaginables, greument violentes, violacions, carnisseries...

La violència de gènere segueix sent una xacra difícil d'eradicar. Les polítiques que s'han posat en marxa han estat positives però no suficients. En el rerefons de la desigualtat entre homes i dones hi ha determinats rols i estereotips assumits amb una naturalitat plena entre els més joves, especialment en les seves relacions en parella.

D'acord amb un informe elaborat per la Federación de Mujeres Progresistas (FMP) l'any 2011, el 80% dels joves (entre nois i noies) creu que en una relació de parella la dona ha de complaure el seu xicot. Més del 40% pensa que el noi té l'obligació de protegir-la a ella. Prop del 60% està d'acord en què la gelosia és normal en una relació. Tan sols un 21% relaciona la violència de gènere amb el masclisme.

Avui en dia, vivim en una falsa aparença d'igualtat. I d'acord amb això, com podem ser capaços de canviar el que succeeix al nostre voltant, al nostre planeta si, com a éssers humans, encara no som capaços de fer de la nostra societat una comunitat amb igualtat de condicions per a tots?

5. Part pràctica

5.1 Entrevista a

- María Cilleros
- Dolors Bramon
- Madinah Azizi

He dividit la part pràctica en dues parts: La creació dels contes, que és el principal objectiu del treball, i abans unes entrevistes realitzades que m'han ajudat a situar-me dins el context afganès.

Penso que les tres persones que he entrevistat han estat claus perquè són molt diferents entre elles i cada una m'ha pogut aportar un punt de vista enriquidor i diferent.

I. MARÍA CILLEROS

Informació sobre l'entrevistada:

Va néixer a Alzira, València, però va créixer a Barcelona, on va estudiar Comunicació Audiovisual a la Universitat Pompeu Fabra.

L'últim any de carrera el va cursar a Bordeus, França, a l'ISIC de la Université Michel de Montaigne. El curs 2004-2005 va realitzar un màster en Documental de Creació per l'IDEC de la Universitat Pompeu Fabra i el 2006 un postgrau com a Tècnica en Planificació de Projectes de Desenvolupament a la Universitat Oberta de Catalunya. L'any 2014 va acabar un curs d'especialització en *Community Management* impartit per la Fundació UNED¹⁶. Ha viscut a Espanya, França, Anglaterra, El Salvador i l'Afganistan.

Inicià la seva trajectòria professional treballant com a reportera, càmera i editora de televisió. Però les ganes d'unir l'audiovisual amb els drets humans la van portar a especialitzar-se en documental social. El 2010, al costat de la salvadorenca Pilar Colomé, creà la productora Holón Films, dedicada a la producció audiovisual amb enfocament social. És realitzadora, guionista, editora, operadora de càmera i productora.

¹⁶ Universidad Nacional de Educación a Distancia.

Ha dissenyat i coordinat campanyes de comunicació per a organitzacions sense ànim de lucre, empreses i institucions públiques. També gestiona i redacta continguts i ha treballat com a responsable de premsa i *Community Manager* a múltiples campanyes. Durant dos cursos va impartir classes de Producció Audiovisual a l'Escola Mònica Herrera (El Salvador). Ha coordinat tallers participatius de vídeo, ràdio i fotografia per a joves i adolescents, tant a Espanya com a Amèrica Central.

És tècnica de cooperació i ha estat Coordinadora Regional de la Càtedra UNESCO Salut Visual i Desenvolupament per a Centreamèrica (CUSDV) i Coordinadora País per l'Associació pels Drets Humans a l'Afganistan (ASDHA) a Kabul. També ha ideat i implementat campanyes de sensibilització (a nivell comunitari, nacional i internacional) per a les dues organitzacions.

Presca de contacte:

Vaig conèixer-la per primera vegada quan vaig veure el documental emès a TV3, *Vestida de negre*, on apareixia a l'Afganistan amb la Mònica Bernabé. De seguida em vaig posar en contacte amb ella mitjançant el correu electrònic i vam quedar a un bar a la cantonada del carrer València amb el carrer Lepant.

Entrevista: (E: entrevistadora, C: M. Cilleros)

E: Com arribes a l'Afganistan, què t'hi duu? I com entres a l'Associació (ASDHA)

C: El 2004, per pura casualitat. Jo havia acabat feia poc el Màster en Documental de Creació i se m'ofereix un lloc per anar a gravar durant cosa d'un mes. Necessitaven una noia que fes de càmera -i et marco noia- perquè estem parlant de l'Afganistan. Jo tenia 24 anys, imagina't! Com t'he dit, vaig anar a Kabul el 2004, quan el règim dels talibans ja havia caigut. Aquest documental el duia a terme ASDHA, i el segon dia jo ja em vaig veure immersa en l'associació.

E: Com et vas sentir la primera vegada?

C: Va ser molt impactant. Jo tenia 24 anys, i un, quan treballa, es confon. M'explico: Quan vaig arribar ho vaig passar fatal en un aspecte, el segon dia, a l'hotel, vam anar a la piscina. Costa d'imaginar. Parlem d'un Kabul en runes i d'una piscina i un hotel extremadament luxosos, amb murs aixecats al voltant per tal d'aïllar-te d'una ciutat destruïda per la guerra. Jo sentia que no podia posar-me dins l'aigua. No podia!

E: I a mesura que van passar els dies?

C: És aquesta la qüestió, per molt que et faci mal... És aquesta la realitat. Mai m'ho hagués pensat, però quan portava una setmana i vam tornar a anar a la piscina vaig dir-me: per fi! I vaig gaudir del plaer que se m'havia donat. Simplement perquè ho necessitava, per més que em fes mal.

E: Parla'm de la teva relació amb ASDHA

C: Com t'he dit, el meu primer viatge el vaig fer amb 24 anys el 2004; més o menys vaig estar-m'hi un mes. El 2007, que ja formava part de la junta directiva d'ASDHA, se'm va

oferir intervenir en un altre documental. És a dir, activisme voluntari, per una part, però també laboral. No obstant, és molt dur treballar. Els projectes costen molts diners i no totes les entitats en disposen.

El 2013 vaig desenvolupar un rol diferent i nou: Coordinadora d'un nou documental que parlava, entre d'altres, de les víctimes de guerra i les dones a la presó. Vaig anar-hi amb el meu marit, cosa que em va ajudar molt. Ens vam casar, abans, per temes de visat i evidentment, culturals. El que sí que és veritat és que hi havia preguntes molt freqüents de tipus: Is something wrong with you? Referent al fet de no tenir fills. Jo no els hi discutia (riures). El que recordo també que a ells els semblava una idea boja era el fet que jo fos la cap del meu marit, no? Perquè jo en aquell moment vaig ser coordinadora. Allò per a ells era inversemblant, menyspreu cap al meu marit.

Bé, aquest cop vaig passar un any a Afganistan, el que va durar la realització del documental i tot el seguiment. El setembre de 2014 vaig fer l'últim viatge per tal de tancar el projecte, recordo que el 31 de setembre, dels últims dies, jo dormia al costat de l'escriptori de l'oficina. Va ser un mes esgotador. Tot això recordant que havia de passar desapercebuda per les diverses restriccions, com per exemple en el documental "Vestida de negre"¹⁷. No podia sortir a la llum una escola clandestina, per això havíem de vigilar molt i ser molt discretes.

E: Quina és la situació actual d'ASHDA?

C: Doncs fa poc n'hem presenciada la "mort".

E: A què es va deure?

C: Tot això va anar avançant gradualment, primer, vam treure l'oficina que teníem a l'Afganistan. Era molt cara i tant la Mònica com jo ens vam veure soles amb tot el pes. El compromís era molt gran, el nostre, però el dels altres contribuïdors... No donàvem a l'abast.

E: Segons he llegit has dut a terme campanyes de sensibilització a nivell nacional i internacional. Què n'has pogut treure, de totes elles? Has vist canviar coses?

C: Hem fet moltes coses... Políticament parlant, recollir firmes, anar al Parlament Europeu, però hi ha tantes causes, que presenciar un canvi general és difícil. Jo he intentat (i hem intentat) fer moltes coses, però jo ara penso, no ho puc seguir fent tota la vida, m'entens? La gent s'hauria d'implicar més. Això sí, hi ha accions directes que provoquen un canvi concret, per exemple, no sé si has sentit a parlar sobre el grup de traductors?

E: Sí, que quan les tropes es retiren perquè així ho mana l'OTAN, van ser amenaçats pels talibans fortament...

C: Exacte, són declarats com a col·laboracionistes. Què passa? Que tant la Mònica (que és la dona més tossuda que he conegut, positivament parlant) com jo vam intentar portar-los a Espanya. Llavors, amb una recollida de firmes, una acció concreta i directa, ho vam aconseguir. I ara són aquí.

¹⁷"Vestida de negre" és un viatge i alhora un retrat personal de l'Afganistan de la mà de la periodista Mònica Bernabé, que ha viscut els últims vuit anys en aquest país i María Cilleros.

E: Canviant de tema, et volia comentar que he conegut via *Facebook* una noia afganesa, la Madinah. M'ha explicat coses molt interessants i m'ha ajudat a veure i conèixer aquesta situació de la manera més pròxima possible.

C: Això que m'expliques és molt interessant... Malgrat això no pots oblidar que estàs parlant amb una noia "excepcional" a l'Afganistan. Potser no tant a Kabul, però si ens mirem el prototip d'afganesa ho és. Per què? Primer de tot, el sol fet de poder-se comunicar amb tu mitjançant el Facebook és força privilegiat. Internet, a Afganistan, és això; un privilegi. És caríssim tenir-lo a casa (jo recordo pagar per un mes 500 dòlars). D'altra banda, també hi ha "ciber cafès" que, si aquesta noia els freqüenta, això indica que la seva família és progressista i segurament, de classe social alta.

E: Et volia preguntar sobre les esportistes, com les que apareixien a "Vestida de negre". La veritat és que jo m'hi vaig sentir identificada i les vaig admirar profundament, però suposo que hi ha tot d'històries darrere.

C: Evidentment. Cal dir que les esportistes normalment pertanyen, com la Madina, a famílies altament progressistes, de classe social alta i, moltes d'elles, han viscut fora de l'Afganistan durant els períodes més durs, ja sigui a Iran, Pakistan, etc. L'assumpte no és aquest, però, el que passa és que a aquestes noies, tard o d'hora, el seu pare les casarà. I aquest marit, més tard, farà que deixin l'esport.

E: Quan vaig parlar d'una solució amb la Madinah em va dir que era molt difícil, doncs el problema són els pobles rurals, amb la majoria de persones analfabetes

C: Sí. Kabul, evidentment, n'és una excepció. Però en aquests pobles rurals dels quals parles es compleix una interpretació molt rígida i del que fan els mul·làs, que parlen de l'Islam. Però no són males persones. Simplement la seva interpretació és errònia. Perquè ho entenguis, un dia ens vam proposar, amb ASHDA, anar a alguns pobles amb la intenció sensibilitzar els mul·làs respecte les malalties que es contrauen mitjançant les relacions sexuals i també les condicions de maternitat que hi ha a l'Afganistan en relació directa a les vegades que les dones es queden embarassades, i vam anar a un poble concret. Els vam parlar i explicar amb claredat la situació. Ells ens van escoltar atentament i, encara que semblava impossible, van acabar aquella mateixa setmana repartint preservatius a les mesquites! Per tant quin és el problema? Que ningú abans els n'ha parlat, dels problemes. La ignorància és el primer problema.

E: Si haguessis de descriure un home i una dona afganesos, cap excepcionalitat, què diries?

C: Estic pensant en algú normal i corrent. Mira, per exemple, la dona que venia a netejar. Físicament semblava molt més gran del que era, tenia més o menys la meua edat. Sempre tenia molt afany per saber. Nosaltres li teníem molta confiança, i era recíproc. Però al cap i a la fi són gent individualista, i volen el que volen, tu els pots encoratjar i defensar els seus drets, però al final elles només es quedaran amb el fet que quan marxis els donaràs un abrigo. La veritat és que són totes unes supervivents i unes pencaires.

Un home... Mira, el vigilant de la nostra porta. La veritat és que més que un vigilant era un porter. És molt cara una bona seguretat.

Els homes, bé, igual que les dones, són molt religiosos. És estrany, perquè et poden parlar de Déu, l'amor, ser bo, i a la vegada a casa seva pegar la seva dona o parlar-li mala-

ment. Recordo un dia que jo tenia una reunió i vaig arribar tard perquè l'home que m'hi havia de dur, el xofer, em va fer esperar perquè era l'hora de resar. I jo, que era qui pagava, vaig haver d'adaptar-me. Físicament doncs, la pell molt *curtida*...

E: He llegit alguna cosa d'Electricityland, el blog on escrivies mentre vivies a Kabul, però m'agradaria que expliquessis resumidament com diries ara, des de fora, que et vas sentir a l'Afganistan?

C: Doncs és complex. És una situació molt injusta, la seva. I ara ho he aparcat, no es pot carregar sempre amb el pes que suposa. El fet de passar d'una realitat a l'altra és difícil, no ho tinc del tot definit encara, estic en aprenentatge. Però un ha d'assumir que no pot ajudar a tothom. Jo al principi era de les que creia que se'ls havia de donar la canya i ensenyar a pescar, no el peix. Però ara veig que sovint no és gens negatiu donar-los el peix i ja està, puntualment. La veritat és que no és tan romàntic, tot. No és maco. La pobresa "fa pudor". Un va a l'Afganistan amb ganes d'ajudar i el que es troba, a no ser que siguin activistes, són dones que l'únic que volen fer és robar-te la bossa. És així. I és totalment comprensible perquè nosaltres, en el seu lloc, qui sap què fariem.

E: L'Azita Rafat és una activista que lluita en la política pels drets de les dones i que ha col·laborat diferents vegades amb vosaltres. No obstant, he llegit coses seves i podríem dir que porta "dues vides paral·leles", lluitant per uns drets que ella no té perquè a casa seva el seu marit encara li pega per haver tingut només filles.

Sí. L'Azita Rafat és una de les dones més valentes que he conegut mai. Aquest és el problema més gran, que es poden fer coses, però cada casa és un món.

Un dia vaig anar a veure la seva mare que vivia lluny i impartia classes, li vaig preguntar si volia donar-li algun missatge a l'Azita i em va dir, amb els ulls plorosos: Dignes-li que ho sento. Per haver permès que la casessin tan jove. És evident, però, que aquesta és l'única manera de protegir una filla, casant-la. Això va impactar-me.

E: Què em podries dir sobre la maternitat a l'Afganistan?

C: Són com animals, clarament. Les condicions són verdaderament pèssimes i existeix encara un índex gran de mortalitat.

E: I la relació de la dona amb la dona?

C: Aquí volia arribar. La violència de dones contra dones existeix. Existeix i cal recordar que causa un gran índex de suïcidis, com es pot veure a l'exposició de Dones Afganistan. Jo pensava: Ostres! Si elles també ho han viscut, perquè no poden ser compassives les unes amb les altres? Especialment sogres contra joves. Però la seva filosofia és: Jo he rebut, jo replico.

E: T'has sentit impotent davant alguna situació viscuda mentre eres a Kabul?

Sempre sents impotència. Però és el que he comentat al principi, el que has d'aprendre és a no mesurar la realitat sota els teus paràmetres. Recordo anar a casaments i veure, entre tots els elements festius, la imatge de la núvia i la seva mare plorant.

E: El 2009 es va aprovar la llei sobre l'eliminació de la violència contra les dones, casaments a la força, etc. has apreciat canvis des de llavors?

C: La resposta seria zero canvis. Hi ha la CEDAW, que és una convenció sobre la eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona. I és cert que presenciem petits canvis, però la realitat és la realitat. I no conec cap altre país més corrupte, tothom pensant en seguir la “sharia”, no? Aquesta és la seva llei. Els drets de les dones no importen a ningú i això és així. És cert que hi ha activistes, però ningú s’ha preocupat de fer un cens.

E: Per què creus que els països veïns hi han fet els ulls grossos tot aquest temps? També ara?

C: Els afganesos per als iranians, per exemple, són animals. No els interessa, la quantitat de refugiats que va anar a l’Iran, al Pakistan, no els interessa en absolut. Sí, és cert, ells fan els treballs durs que la gent no vol, però no els instruiran, no els proporcionaran ajuda, educació, a menys que parlem d’una “bona” i ho dic entre cometes, família.

S’haurien d’obrir les ments, però és molt i molt complicat.

E: Em va impactar molt el tema dels suïcidis i del que se suposa que ha de ser la “vida del després”.

C: És un bon tema i molt trist a la vegada. Després d’un intent de suïcidi una dona se sent avergonyida. És una vergonya per a la família, una deshonra. Un gran percentatge de la gent que ho fa una vegada ho torna a repetir. Hom es torna molt pessimista sobre aquest tema. Se suposa que el que necessiten és suport psicològic, no raons per repetir-ho. Amb l’associació hem dut a terme algunes activitats com teràpia de grup, i la veritat és que és gratificant.

Final de l’entrevista.

De l’entrevista amb la María Cilleros, en puc treure les conclusions següents:

- És difícil d’imaginar la situació a l’Afganistan, però viure-la és encara més complicat de gestionar.
- Afganistan no deixa de ser un país pobre i nosaltres no pertanyem a aquest món, aquestes són unes realitats que existiran sempre.
- Hom ha d’aprendre a no jutjar o qualificar la realitat afganesa sota els nostres paràmetres, els paràmetres que definim com a “occidentals”. Fer-ho és un error.
- Mitjançant la difusió i les campanyes de sensibilització el canvi és possible, perquè és la ignorància la que genera els problemes més freqüents. No obstant, en qüestions com la ideologia o els pensaments d’una persona o família determinades, canviar la manera de pensar és molt complicat.

II. DOLORS BRAMON I PLANAS

Informació sobre l'entrevistada:

Filòloga catalana. Doctora en Filosofia i Lletres (secció de filologia semítica) i en geografia i història per la Universitat de Barcelona. És professora titular del Departament de Filologia Semítica (secció d'estudis àrabs i islàmics) de la Universitat de Barcelona.

Ha publicat les obres següents:

- *Raons d'identitat del País Valencià. Pèls i senyals* Premi Joan Fuster d'assaig en els Premis Octubre del 1976.
- *El mundo en el siglo XII. Estudio de la versión castellana de una geografía universal: El Tratado d'al-Zuhrî*, Ed. AUSA, Sabadell, 1991.
- *El passat arabomusulmà a Catalunya: Ni tan lluny, ni tan a prop, ni tan aliè* (1992) a Revista de Catalunya.
- *Contra moros i jueus: Formació i estratègia d'unes discriminacions al País Valencià*, Premi Joan Fuster d'assaig en els Premis Octubre del 1981.
- *3 d'abril de 801: la conquesta cristiana de Barcelona* (2001).
- *Una introducción al islam: religión, historia y cultura*, Crítica, Barcelona (2002), (2ª ed. 2009).
- *De quan érem o no musulmans. Textos del 713 al 1010 (continuació de l'obra de J.M. Millàs i Vallicrosa)* (2000).
- *Mots remots. Setze estudis d'història i de toponímia catalana*, CCG edicions, Girona (2002).
- "Un arabisme català a reivindicar: l'enjaneta dels castells humans", dins *Sacrum Arabo-Semiticum. Homenaje al profesor Federico Corriente*, Instituto de Estudios Islámicos y del Oriente Próximo, Zaragoza 2005.
- "S.r.tâniyya, 'Terra dels ceretans' a les fonts àrabs", dins *Medievalis Historiae Pyrenaica*, UNED-Diputació de Girona, 2005.
- "Els manlleus de l'àrab", dins *Espais terminològics* 2007. Neologia terminològica: el tractament dels manlleus, *Eumo Editorial*, Barcelona 2008.

- “Al andalús y la historiografía de Cataluña”, dins *Al-Andalus/España. Historiografías en contraste*, Casa de Velázquez, Madrid 2009.
- “La musulmanització d'Hispania: un procés migratori d'homes i d'idees al segle VIII”, dins *Els processos migratoris a les terres de parla catalana, Publicacions Universitat de València - Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona*, Barcelona 2010.
- “El concepto de 'gihad', un dels més controvertits de l'islam”, dins *Balaguer, 1105. Cruïlla de civilitzacions*, Pagès editors, Lleida 2007.
- “Epílogo: Reflexiones entorno a Europa y el Mediterráneo musulmán”, dins *Europa y el Mediterráneo musulmán. Dinámicas de encuentro y desencuentro*, Ediciones Altazor, Viña del Mar (Chile), 2010.
- *Ser dona i musulmana*. Ed. Cruïlla i Fundació Joan Maragall, Barcelona, (2007). (2a edició 2009).
- *Ser mujer y musulmana*. Ed. Bellaterra, Barcelona (2009).
- *En torno al islam y las musulmanas*. Ed. Bellaterra, Barcelona (2010).
- *Reivindicació catalana de l'obra d'al Idrisi*, IEC, Barcelona (2012).
- *Moros, jueus i cristians en terra catalana. Memòria del nostre passat*, Pagès, Lleida 2013.

Presa de contacte:

Mitjançant la cerca a la xarxa vaig trobar el seu correu electrònic i no vaig dubtar en parlar-li del meu projecte i la seva situació. Des del començament es va veure disposada a ajudar-me i em va proposar de quedar a casa seva, a la seva ciutat natal i també la meva: Banyoles.

Entrevista: (E: entrevistadora, B: D. Bramon)

Banyoles - 18/8/15

E: Vaig parlar amb la Maria Cilleros, no sé si la coneix. Una noia jove que treballa a ASHDA entre d'altres organitzacions. I és interessant perquè avui que parlo amb vostè podré veure un altre punt de vista. Perquè vostè ha conegut l'Afganistan dels 50, 60, amb mini-faldilles, sense vels...

B: Jo no hi he estat. Jo conec el món àrab, i Afganistan no és el món àrab, és a dir que, no sóc especialista i n'hauràs de fer poc cas del que jo et digui. Posaré sentit comú, però Afganistan no és àrab i no és el que jo conec. He col·laborat amb ASHDA dues vegades en uns llibrets. Són unes jornades que va organitzar la Mònica, que va portar tres diputades del parlament afganès, el 2006, i en va organitzar unes altres. Des de llavors només he vist a la Mònica al Caixa Fòrum un mes abans de l'exposició al Palau Robert. Ella n'és l'especialista, no jo. Ara que dius l'Afganistan d'abans, sí, hi ha imatges de noies que estaven molt més avançades que nosaltres en aquella època.

E: I jo penso, què pot haver arribat a passar perquè tot es torni de tan blanc a tan negre?

B: Bé, hi ha països que els ha passat, com Cuba. Pot canviar un govern i el govern canviar-ho tot. I, respecte les dones, només que els treguis l'accés a l'escola ja tens, durant deu anys, tota una generació perduda. Perquè no els han ensenyat a llegir... En fi, no els han permès educar-se. Ara, en l'actualitat i bé, fa cosa de cinc anys, la cosa es pot arreglar a base de jugar-te la vida anant a una escola clandestina i, ara, que hi ha més internet, i la teva família s'ho pot permetre, doncs és un gran avenç. Llavors, per internet un pot informar-se, si tens curiositat, és clar. Imagina't, doncs, sense escola ni internet l'accès era impossible.

Els anys 50 i els 60... Més modernitzats que els espanyols. La televisió ens va unificar a tots. La televisió iguala els pobles hispànics, moderns o occidentals, l'internet és el que permetrà que persones que tinguin prohibit l'accés a l'educació, si són llestos, voluntariosos i espavilats, puguin instruir-se. Aquesta és una teoria de la Fatema Mernissi, que li vaig sentir una conferència sobre el tema a l'Institut Europeu de la Mediterrània, i ella té la teoria que al Marroc, gràcies a internet, les dones millorarien la situació. Naturalment és una teoria molt optimista, perquè d'internet, al Marroc, n'hi ha als cafès. Les dones, accés als cafès... doncs ja és més difícil, i depèn de la família. És a dir, a una societat tancada li dónes internet i "s'obre". Primer, li has de donar internet. I després, un ha de tenir interès i, evidentment, saber anglès. Per tant, si estem parlant de l'Afganistan... és complicat, però no és impossible.

E: Això també li volia comentar, vaig contactar amb una noia, la Madinah Azizi, mitjançant facebook. I la veritat és que va ser gratificant. La seva actitud va ser molt conservadora...

B: Bé, pensa que al Facebook hi té accés la policia. Sí, mira, explica'm els talibans, i ho llegeix un talibà. Has de ser molt prudent...

E: Em deia que era molt petita, anava en bicicleta a l'escola i tot el que veia al seu voltant eren runes, em va semblar realment impactant.

B: És un paisatge que ni tu ni jo estem acostumades a veure. Un noi palestí, un nen de Gaza, et contestaria el mateix. La comparació és interessant.

E: I referent a la relació amb els nois, va defensar amb força que trobava bé que una noia que hagués mantingut relacions fora del matrimoni anés a la presó.

B: Tenir *nòvio*, res.. Directament al matrimoni.

E: Jo m'esperava que no m'ho defensaria, però va ser molt clara...Que una noia jove que té accés a informació tingui encara aquests ideals..?

B: Li han menjat el "coco". Però això ho trobes a un gitano de Gràcia. Vull dir, ho tenim molt a prop. Jo he estat a programes de televisió, recordo, amb la Sílvia Cópulo, i al plató hi havia diverses persones, entre elles un gitano de Gràcia, molt més jove que jo, i recordo que va dir: la meva filla de quatre anys sap que ha d'arribar verge al matrimoni. I nosaltres immediatament vam respondre: quatre anys i ja ho sap? Avui, trobaries noies gitanes que et contestarien igual que la Madinah, però compte, hi ha més himenoplàsties¹⁸ de les que ens puguem imaginar! Ara ja n'hi ha a Barcelona, fa res. Està a l'ordre del dia.

E: És cert. Però no vaig evitar sorprendre'm. Simplement jo m'esperava una resposta diferent. No pots ser optimista sobre això?

C: No ho sabràs mai. Noies que et diguin això aquí mateix a Banyoles, potser ara no, però fa vint anys sí. Ens creiem que som les reines del *mambo*, i no ho som. Fa vint anys, aquí mateix a casa nostra, succeïen coses com aquesta. Hem de ser conscients que anem avançats uns 50 anys però no més, no més. La diferència és com durant els anys seixanta entra una sueca i una banyolina, hi havia un abisme, la mateixa que avui en dia entre una banyolina i una afganesa.

Referent al que tu m'has dit, m'estranya molt que aquesta noia, fent Medicina, no pugui parlar-ne gaire d'aquestes coses, però vés a saber què els expliquen i com ho fan.

E: M'agradaria parlar del masclisme, perquè tant n'hi ha al nostre món com al seu.

B: Tens tota la raó.

E: Però com el diferenciaria vostè?

B: Diferència a tot arreu. La diferència està en què en el món occidental, i ho dic amb tota la por de dir món occidental, perquè nosaltres ho diem molt ràpid però ahir mateix, a Uruguai, considerat món occidental, una nena violada pel seu padrastre va parir una criatura. Aquí hi ha més possibilitats que la noia reaccioni i digui: per aquí no hi passo. Perquè tenim més possibilitats, simplement. No dic que així sigui.

S'està engegant ara un espot a televisió, tv3, em sembla, no ho sé segur, en què es fa èmfasis en això: si el teu *nòvio* et renya perquè vas massa escotada? Deixa'l ja. Si li deixes passar després t'apallissarà. És una campanya que estan posant ara, això significa que la creuen necessària, oi?

E: Sí, però a la vegada també veig anuncis amb violència de gènere. La dona sempre fregant i l'home al sofà mirant...

B: Exacte. No és tan violent però igual d'humiliant. Si això ho fa el govern, quant n'ha de ser de necessari. Però una altra cosa també t'has de plantejar. *És que ara hi ha molta més violència que abans.* Perdona! Ara les dones s'atreveixen a anunciar-ho.

¹⁸Cirurgia plàstica de l'himen per a la seva reconstrucció.

E: Dones al govern. Azita Rafaat. Aquesta dona és una activista que vol fer tants canvis, però va a casa seva i el seu home encara li pega perquè no ha tingut un fill mascle. Volen solucionar problemes però no poden solucionar els de casa seva.

B: Doncs sí, hi ha molta gent que és activista i que després a casa seva no ho pot arreglar. Sí, però és que això pot passar a Banyoles. Conec més d'una dona que el seu marit li posa la papereta al sobre.

E: Una dona que precisament parla però no s'atreveix a fer-ho amb el seu marit, perquè sap que si ho fa li traurà les coses que més s'estima: les seves filles.

B: Exacte

E: Aquí he llegit una cosa: Tracteu bé la dona, això és com una costella...

B: No! Això no és així. Si tu agafes l'Alcorà -on s'escolta la paraula de Déu- quan surt la creació del primer home i la primera dona, no surt així, diu: Déu va crear la gent, les persones, la humanitat, no el primer home. La Bíblia, en canvi, diu: Déu primer va crear l'home i la dona, el masclisme, per tant, és judeocristià. Els musulmans, si llegissin bé l'Alcorà veurien que Déu va crear la humanitat, sense fer diferències, serien menys masclistes. En teoria. Però hi ha una història que diuen que el profeta va dir: heu de tractar bé les dones, perquè la dona va ser creada d'una costella. La costella és l'os més tort del cos humà. Si la voleu redreçar, es trenca. Amb aquesta filosofia tu tens la dona torta o trencada tota la vida, per tant, anar, anem fatal.

El que passa és que de tots els llocs, de tot arreu, la gent n'agafa els vicis, no les virtuts.

E: M'agradaria parlar sobre la violència a les dones, la religió ho justifica?

B: Si tu em preguntes: En el llibre que ells consideren dictat per Déu es parla de pegar a la dona? Et diré sí, ho diu. Ara, també et diré això: Tots els llibres sagrats s'han de llegir sencers. Tu no pots agafar un tros i dir que diu això. Si llegeixes l'Alcorà sencer et dirà com has de pegar la dona, que és amb un bri de palla. Això se'n diu fer pessigolles, no és pegar. Si tu agafes l'Evangeli només un tros, diuen que Jesús va dir *si el teu ull t'escandalitza arrenca'l*, i tu no veus més cecs per això.

La gent no llegeix els textos sencers. Ni la d'aquí ni la d'allà. I si tu tens un Imam, un mestre -allà- que pensa d'una manera i t'ha educat d'una manera doncs tu no veuràs una altra possibilitat, ni te la imagines.

Però aquests Imams estan deseducats, perdó, no deseducats, sinó que no entenen la llengua àrab. I l'Alcorà està escrit en llengua àrab, per tant els han pogut fer creure que diu el que no diu.

E: A la Madinah li vaig dir: Tu com veus el futur del teu país? I em va contestar que el problema prové de les zones rurals.

B: Exacte. És que no tenen manera de comprovar si el que diu Déu realment és el que va dir Déu. Però per exemple, per què hi ha tantes opinions sobre el burca i tantes discussions? Perquè no surt a l'Alcorà. És a dir, no hi surt, per tant es pot qüestionar.

E: Quan parlem de l'època talibana les coses sí que eren inqüestionables.

B: Home i tant! Perquè sinó, et mataven. Igual que un dia l'any 1996 van rapar a tots els homes que tenien els cabells tirats cap endavant.

E: I la barba d'un puny

B: I la barba d'un puny, sí. Això era perquè quan anaven a resar d'aquesta manera no estaven tan lluny de Déu. Una persona normal dirà: El pèl m'aparta? I la pell també? I l'os també? Això costa d'entendre, però hem de fer aquest esforç.

E: Aquí la religió és un tema molt qüestionat. Aquí i suposo que a tot arreu. Hi ha gent que creu cegament en Déu i hi ha gent que li dona més voltes. A l'Afganistan també n'hi ha d'haver.

B: Oh, i tant! Però els és més difícil expressar-ho. Pensa que aquí a Banyoles durant els anys 60 si una persona no anava a missa era assenyalada. Doncs allà passa igual. Però és més difícil que ho diguin. Sí que hi ha blogueres. Hi ha blogueres que s'expressen. Però es juguen la vida! Es juguen la vida! Ja n'hi ha de gent així, però entre milions. Has de ser molt valent i tenir un cap molt clar. Perquè ho has de fer sola.

E: A part de la falta de capacitat de la gent per llegir el text original, la gent ha de pensar per tal de resultar amb diferents conclusions, m'equivoco?

B: Mira, un dels verbs que fa servir més l'Alcorà és penseu, reflexioneu, raoneu... T'està convidant a dir pensa-t'ho, rumia. Però el problema principal és la interpretació.

E: Em costa aquesta conclusió: seria coherent culpar, entre cometes, la religió de la situació que hi ha actualment a l'Afganistan?

B: No, és política. Política. Un grup polític que volen malentendre aquesta religió. Pels interessos que sigui. Primera, hi ha atur a tot el món. Si tu elimines la dona ja tens més llocs de treball per als homes, i els homes manen. No han deixat mai de manar, per tant és una primera raó. Incultura religiosa en tenen. Igual que els cristians, de fet, no estan practicant l'Evangeli. No hi hauria aquesta gent que dorm al carrer, no hi hauria aquests negats al Mediterrani si la gent practiquéssim el cristianisme, perquè tots som germans. Això també ho diu l'Islam, tot sigui dit. I mira si es maten, entre uns i els altres. Per tant no es pot culpar.

Sobretot no intentis fer conclusions. Malauradament tu no pots arreglar el món amb un treball. Pots intentar trobar una conclusió, sí. Segurament hi haurà molts motius, no és un el motiu.

Després d'aquesta entrevista amb la Dolors, he après:

- La diferència entre el (món) àrab i el (món) islàmic.
- La dificultat a l'hora de treure conclusions en situacions tan complexes.
- Que no podem culpar des de la nostra òptica occidental sense adonar-nos que nosaltres també podem ser culpats, ja que no estem tan lluny d'ells.

- Que parlem d'un complex conjunt de circumstàncies: polítiques, religioses i sobretot d'interessos econòmics.

També vull remarcar una cosa que m'ha aclarit molt la Dolors Bramon, i és que la religió no dictamina la manera d'actuar dels ciutadans i ciutadanes afganeses, sinó que tot es basa en la interpretació que aquests fan de l'Alcorà. O de la interpretació que en van extreure les persones que les han instruït com a musulmans.

III. MADINAH AZIZI

19 anys i estudiant de Medicina Viu a Kabul, Afganistan

El meu propòsit de contactar amb una noia afganesa va néixer quan ja m'havia submergit del tot en el treball. Sabia que tindria la sort de poder parlar amb la María Cilleros i la Dolors Bramon, dues persones molt enteses en la temàtica a tractar, però em faltava una peça al *puzzle* que no vaig ser capaç de passar per alt: parlar amb una noia que em pogués donar informació de primera mà i en primera persona.

Vaig ser conscient que el meu objectiu era poc realista, molt poc, de fet, per les raons següents: Hi ha moltes noies que viuen a l'Afganistan i segurament moltes d'ella actualment compten amb un compromís -relativament actiu- amb alguna de les xarxes socials vi-gents, però d'altra banda parlem d'una societat estrictament conservadora en la qual serà rar trobar una noia que sigui l'adequada, és a dir, que estigui compromesa a donar infor-mació -fet que la pot exposar i perjudicar- i proporcionar-li a una persona absolutament desconeguda -no oblidem la facilitat amb què es pot mentir a través de la xarxa-.

Però com diu la dita, qui no arrisca, no guanya. I és així com vaig obligar-me a fer mans i mànigues per tal de trobar la "meva" afganesa.

Primer vaig accedir a una pàgina web (*livemocha*) que es tracta d'interaccionar amb altres persones del món en funció de l'idioma que hom vulgui aprendre. Et demanen un idioma que dominis i un que vulguis aprendre. Així doncs, vaig seleccionar anglès i espanyol i, seguidament: parsi, un dels idiomes més freqüents a l'Afganistan. Però aquest cop no vaig tenir sort.

No obstant, uns dies més tard, se'm va acudir la idea d'escriure noms afganesos que apa-reguessin al llibre de Dones, Women Afganistan o en documentals que havia vist i tirar els daus esperant per la sort més remota a la xarxa social *Facebook*. Quan vaig trobar una noia, el perfil de la qual m'indicava que vivia a Kabul, li vaig enviar un missatge en anglès (el primer de l'entrevista) i vaig provar sort amb dues noies més.

Un dia després, vaig rebre la seva resposta.

Inicialment vaig haver de calmar la meva ansietat per aprendre i omplir la Madinah de preguntes que cada dia creixien i creixien en una espiral infinita, pel que vaig haver de comportar-me de manera formal i conservadora, com ella, en el fons. Quan em va demanar la meva presentació i la descripció del meu projecte, les hi vaig donar. Quan mantenia molt fermament una opinió -com per exemple el fet que li sembla bé que les noies vagin a la presó si tenen relacions fora del matrimoni, cosa que em va sorprendre enormement tenint en compte que parlava amb una noia jove- jo li feia veure la meva comprensió.

A mesura que l'entrevista va anar avançant em va obrir més la porta i em sentia més lliure de fer-li preguntes que se m'acudien mentre ella m'anava responent.

Em vaig sentir un ésser humà en total plenitud i només ara que el moment s'ha apaivagat sóc conscient de la sort que he tingut trobant-la. Del gran acte humà que he tingut el gust de presenciar: El poder parlar amb una noia de la meva edat, la qual està sotmesa a una

cultura ben diferent de la meua, que ha vist coses que jo no sóc capaç d'imaginar-me i que ha conegut i ha experimentat un ressorgiment per part de diverses agrupacions que treballen cada dia a favor de la dona, és simplement indescriptible.

No he sentit res més que inspiració a través de les paraules de la Madinah, que em deia -i probablement em diria avui encara- que si els temps tornessin a enfosquir-se, trobarien una sortida al final del túnel, com han fet tot aquest temps fins ara.

Aquí us deixo l'entrevista amb la Madinah Azizi, una noia que he deduït que pertany a una família de classe benestant, religiosa i progressista -perquè compta amb internet i parla de política obertament i amb una clara ideologia- i immensament optimista amb el seu país. Una entrevista, duta a terme a través de la xarxa social *Facebook*, durant els dies 5 i 6 d'agost de 2015.

E: Entrevistadora (Jo)

M: Madinah Azizi (Afganesa)

En cursiva i entre parèntesis els meus comentaris/pensaments.

E: Hola! Ets de l'Afganistan? Sóc la Maria, una noia espanyola de 17 anys i estic treballant en un projecte sobre les dones a l'Afganistan. Seria increïble si pogués parlar amb tu i fer-te unes preguntes. Podries ajudar-me? Moltíssimes gràcies.

M: Hola! Espero que estiguis bé. Ho sento per tardar en respondre però estava molt ocupada amb els exàmens i no vaig veure el teu missatge. Et puc ajudar, però podries descriure el teu projecte primer? (*Actitud molt conservadora*).

E: I tant. Sempre m'he sentit inspirada per les dones envoltades per un context difícil: Opressions, repressions... Admiro la seva (i per tant, teua) força i l'amor que teniu cap a la vostra gent. Però hi va haver un dia que vaig veure una cosa que em va fer obrir els ulls. Estava caminant pel carrer i vaig parar de sobte quan vaig veure una exposició que tractava de les dones a l'Afganistan. Duta a terme per Mònica Bernabé i Gervasio Sánchez, no sé si te'n recordes, però a través del documental va entrevistar-te a tu (o una noia amb el teu nom) i va aconseguir realitzar una fantàstica exposició.

Vaig sentir que més gent tenia la obligació de saber sobre el que estava passant i havia passat al teu país.

A més, em vaig sentir verdaderament inspirada per tu personalment (si ets qui crec que ets, una jugadora de futbol?) perquè jo jugo a bàsquet i penso el mateix que tu, que l'esport t'ensenya a coexistir amb els altres, ajudar-los i aprendre'n. Vaig pensar que si en tenia l'oportunitat, qualsevol oportunitat... seria genial. I aquí estic.

Les meves intencions són completament bones i si vols que tot això sigui anònim així serà, però la teua ajuda és crucial. I ho apreciaria molt. Gràcies per almenys llegir-me.

M: Hola! Em dic Madinah i estudio a la facultat de Medicina. (*Aquí m'adono que no parlo amb una noia afganesa qualsevol. Ella té accés a l'Internet -que és molt car-, cursa Medicina, i segurament, pels seus ideals i pel sol fet de saber parlar l'idioma anglès, deu pertànyer a una família progressista.*)

Com has suposat jo era esportista però no jugava a futbol, sinó a voleibol a la meva escola, ara ja no. *(Aquí m'adono que no és la noia que apareix a l'exposició. Però també em serveix)*

Just he acabat els meus exàmens finals, per tant podem parlar del teu projecte, però primer podries presentar-te? Seria millor. *(Segueix amb la manera de fer reservada i conservadora)* I tinc 19 anys. *(Edat molt pròxima a la meua. Gran ajuda a l'hora de comparar)*

E: Perfecte! Per mi d'acord! Em dic Maria i tinc 17 anys, sóc de Barcelona, Espanya. Encara no he començat però l'any vinent vull cursar estudis universitaris. Porto 7 anys jugant a bàsquet i encara no estic pensant en retirar-me. D'on ets? I com et van anar els exàmens?

M: Sóc de Kabul, Afganistan.

Em van anar bé però eren molt difícils.

Hauria d'explicar-te la situació actual de la dona a l'Afganistan? És el que vols?

E: Ja m'ho imagino... Tinc una amiga que també està estudiant Medicina i és dur. *(Aquí estic intentant interaccionar amb ella per tal que em deixi entrar més endins)*

Però suposo que val la pena!

Bé, només si et sents còmoda.

M: De totes maneres, encantada. M'encanta el FCB i també m'encanta la llengua espanyola, m'agradaria aprendre-la.

E: De veritat? Puc donar-te alguns consells si vols.

I també m'encanta el Barça!

E: Bé doncs, com que ets propera a la meua edat, m'agradaria sentir el teu punt de vista sobre la situació. Els canvis que has vist. No ho sé, el que vulguis sobre això. Ajudarà de totes maneres.

M: Com deus haver sentit, aquí tenim molts problemes sobre la dona i la seva llibertat i educació i bla, bla...

E: Sí, n'he fet molta recerca últimament.

M: De fet va començar anys enrere.

El major problema és a les províncies i a llocs llunyans.

E: Llavors podríem dir que Kabul és similar a la branca més occidental?

M: No igual però molt millor que els llocs allunyats de la capital.

E: Ho entenc... Et puc preguntar sobre el matrimoni i tot el que comporta...?

Reconec que és un tema que ha de ser difícil de compartir.

M: Actualment els homes que viuen a les províncies utilitzen erròniament el nom de l'Islam, no permeten a les seves dones i filles anar a l'escola o treballar, però l'Islam no diu això. L'Islam diu que tots els humans són iguals i que haurien d'aprendre i treballar.

No permeten a les dones donar consells a les seves famílies, decidir sobre el seu matrimoni encara que moltes d'elles venen les seves dones (negociant-les), podem dir que no estan contentes de tenir filles. Tot ve de tradicions passades que encara perduren.

E: Doncs coneixes algú proper a tu que hagi estat forçat a casar-se amb un home que gairebé no coneix? O quelcom similar? (M'arrisco que no em respongui clarament)

M: No a prop perquè aquells proper a mi no són persones que viuen a llocs com les províncies o lluny de la capital, de totes maneres, he sentit a moltes persones forçant matrimonis.

Però aquí a Kabul i altres províncies les nenes es poden educar, poden treballar i decidir sobre el seu matrimoni, entre d'altres.

E: És un alleujament escoltar-ho. També he llegit sobre tenir xicot o xicota, si els enxampen tenint relacions la dona va a la presó. Això segueix així?

M: Sí és cert. Però és degut a la nostra religió i crec que està bé. Basant-nos en l'islam no és bo tenir relacions amb estrangers (*em sorprèn per aquesta expressió*) Vull dir nois amb noies perquè pot causar molts problemes per ells i per la societat.

Els nois i les noies poden parlar, però quedar només en el cas que han de fer un treball no en una cita.

Si un noi estima una noia ha d'anar a preguntar a la seva família per casar-s'hi. No és legal passar temps amb algú altre.

E: Ho entenc totalment. És només que és difícil d'entendre per la majoria de la gent occidental perquè aquí tot és molt diferent. Però tot està molt millor que abans, oi?

M: Absolutament. Ara hi ha dones treballant al govern. Però encara tenim problemes a les províncies (*interpreto que són punts llunyans a la capital*). De totes maneres estem treballant per solucionar-los.

Molts homes a les províncies no saben res sobre els drets de la dona a l'islam. Ells l'interpreten tal i com els seus pares i avis ho van fer. No sé si ho has sentit però fins i tot tallen el nas de les seves dones i les orelles, això és realment vergonyós.

E: Canviant una mica de tema, tu creus que en part això és a causa de l'època dels talibans? Què recordes d'aquell moment?

M: Sí una mica relacionat amb els talibans perquè som musulmans, saps, i la nostra gent fa qualsevol cosa que es digui a l'islam, però el problema és que no tenen suficient informació sobre l'islam, no saben el que realment diu l'Alcorà. I doncs en aquesta situació els talibans tenen l'oportunitat de dir que són musulmans reals i ensenyen a algunes persones a no deixar sortir les noies fora i altres drets, llavors persones analfabetes pensen que això és veritat i són musulmans i coneixen l'islam llavors els segueixen.

E: Doncs el tema dels talibans és que van aprofitar-se, podríem dir, de les persones que no sabien realment el que l'Alcorà deia, oi?

M: De fet no vaig néixer durant el període del règim talibà. Però de vegades la meva mare m'explica sobre el període i diu que en aquell temps havien de portar un llarg vel que només els teus ulls es veien una mica. Les dones no podien anar pels llocs soles per res. Si es veia a algú trencant les regles se'l pegava fortament.

E: I creus que encara hi ha ideologies talibanes que romanen?

M: Evidentment, però no diuen que són seguidors dels talibans però tenen la idea de la dona que tenen els talibans.

Realment no recordo gaire bé aquella època perquè tenia 4 anys o 5, llavors la situació ja no estava tan malament. Avui en dia tenim associacions que treballen pels drets de les dones i volen conscienciar a la gent sobre això.

E: Llavors has viscut alguna situació de guerra o conflicte? O la reconstrucció de la ciutat després d'aquests períodes?

M: Bé, recordo que del 2002 al 2003 quan Kabul estava tan i tan destrossada, la població era escassa... Jo tenia una bicicleta i anava a l'escola però tots els carrers estaven buits, gairebé no veies cases perquè totes estaven tirades al terra, tot runes, com les escoles, tot runes. Des de llavors, però, hi ha hagut molt canvi: Escoles, universitats públiques i privades... Les persones que s'havien refugiat a altres països van tornar i construir les seves cases.

E: Vas a l'escola amb nois?

M: Fins els anys 7 i 8 estàvem barrejats però ara tenim escoles separades, vull dir les escoles de nois i noies són diferents.

E: I ara a l'Escola de Medicina segueixes sense anar-hi amb nois?

M: No, a les universitats no anem per separat. Anem junts. I ara també hi ha moltes més escoles que ja barregen nois amb noies.

E: Que bé. I ara que comentes el tema dels refugiats, tens alguna amiga o amic de la infància que hagi hagut de refugiar-se?

M: No, realment no. Però la meva mare diu que un dels seus oncles, era un enginyer i era molt intel·ligent i bon home, però un dia algú va venir a casa seva i els va dir que volia parlar amb ell -l'oncle- i va marxar a parlar-hi però no va tornar a aparèixer. Ningú sap el que li va passar. Avui en dia vam llegir al diari una llista de persones que havien desaparegut i vam veure el seu nom allà escrit. Deien que tots eren morts. Va passar abans que el període dels talibans.

E: Podries parlar-me sobre el fet que no és honorable tenir filles?

M: Sí. En temps passats només els homes podien educar-se i tenir poder i treball, per tant pensaven que les noies eren febles i no podien treballar ni aconseguir diners. També hi havia tantes regles en contra de les noies...

E: I segueix passant avui en dia? Que els homes de família no estan contents si la dona no els dona un fill?

M: A alguns llocs on la gent és analfabeta, perquè continuen com els seus avis, com ja t'he comentat. L'altre dia vaig veure una imatge d'una recent nascuda que la van deixar a una caixa al carrer.

E: I sobre això que em comentes dels analfabets, com veus tu una solució a això parlant de molt temps i amb una perspectiva clarament optimista?

M: Jo penso que res és impossible a la vida però és molt difícil, saps? Perquè molts d'ells ni tan sols escolten el que dius amb atenció i si ho fan no et poden atrapar perquè no ho entenen. Però hi ha oportunitats, doncs moltes noies i nois venen a Kabul en busca d'una bona educació, llavors, si només 3 o 4 persones d'un poblet es puguin educar, poden canviar la resta de la seva família i això és molt bo, l'esperança cau en una nova generació que estudiï i pugui canviar les coses.

D'aquí a molts anys pot resultar...

Als temps passats, quan la meva mare tenia 18 anys o era més jove treballava a una situació que era molt bona, podia caminar, parlar i fer el que volgués sense restriccions de cap mena ni "falses" regles.

E: És admirable que no perdís l'esperança en situacions com aquesta.

Sí, he llegit textos sobre això. Molt abans eren bons temps per ser dona a l'Afganistan. Fins i tot estaven més avançades que les espanyoles d'aquell temps. Però les coses canvien, tu m'ho pots dir millor que ningú.

M: I tant!

E: I creus que poden anar a pitjor d'alguna manera?

M: Si així fos ho aconseguiríem un altre cop. Arreglar la situació.

Actualment, un dels problemes més grans és que el govern continua amb l'Islam i fan regles per qualsevol petit error. Si un noi jove aconseguix el poder total de l'Afganistan les coses canviaran molt ràpid.

E: Creus que podria passar, això?

M: És molt difícil en la situació actual. Però com tot, si la gent s'uneix pot ser possible.

E: Però les votacions no són sols a Kabul, o Herat o Kandahar, o sí?

M: No, tothom pot votar, però el problema és que fer xantatge, bé, el fan sempre, falsos resultats dels vots... Especialment en altres províncies. Purs interessos.

I també si una persona que és una bona persona té èxit en les votacions i aconseguix el poder, si algunes importants institucions no hi estan d'acord i pensen que no es pot quedar més temps amb les mans al poder, el poden matar o obligar a no millorar el país.

No sé ben bé qui ho duu a terme però són aquells que no volen que l'Afganistan millori, aquells que en treuen profit de la mala situació d'aquí. Aquest és el seu propòsit. (*Família progressista*)

E: D'acord. Em podries parlar del codi de vestimenta? Encara has de seguir algunes regles?

Bé, són regles de l'Islam. Hauríem de dur *hijab*¹⁹, però honestament moltes de nosaltres no ho complim completament. Ara, com a noves regles de la cultura del país podem portar el que vulguem però que tingui mànigues llargues i no pot ser ni estret ni curt. I hem de dur el vel, per suposat. Però això depèn de les famílies. Alguns més grans, d'altres més petits.

Final de l'entrevista.

Conclusions extretes:

- La dificultat d'establir contacte fiable a través d'internet.
- Les diferències abismals entre Kabul, la capital afganesa, i les províncies.
- El reforç de la idea que ja transmetia la Dolors Bramon sobre la mala interpretació de l'Alcorà.
- Les causes de la situació de la dona són les següents: una mala interpretació de l'Alcorà, l'analfabetisme -més present a les províncies-, la manca d'educació a nivell general, la transmissió de costums, entre d'altres.
- Existeixen uns ciutadans afganesos amb mentalitats més obertes respecte al paper de la dona dins la societat.
- La reflexió sobre el govern: corrupcions, interessos econòmics -com va dir la Dolors Bramon-, falsejament electoral, etc.

Després d'això, fins a dia d'avui he seguit amb contacte amb la Madinah puntualment. Li he donat alguns consells per tal que aprengui l'idioma espanyol però sembla molt enfeïnada. També puc observar com Internet deu ser de difícil accés, perquè no respon mai d'immediat.

¹⁹És un vel que cobreix el cap i el pit, que solen usar dones musulmanes des de l'edat de la pubertat, en presència d'homes adults que no siguin de la seva família immediata, com a forma d'abillament modest.

5.2 La creació dels contes

LA HAYA I L'OPI

Herat sembla adormida entre la neu del vespre. Cau com si fos una ploma blanca d'algun ocell. Però no vola ningú a Herat tret de la pólvora encesa. La ciutat respira trista sota una capa de blanc celestial, gruixuda. Sobre les cases, sobre els edificis i les runes, sobre els arbres i els parcs de la ciutat.

El pa de la Haya es crema lentament dins el forn de pedra, girant, entre carbó ardent. La Haya jau al sofà pàl·lida, amb els cabells negres sobre les seves espatlles nues. Es diria que res ni ningú faria que abandonés el seu estat d'assossec. A la planta baixa s'ensuma una olor rànica semblant a la dels carrers quan hi ha mercat: deixadesa, impuresa i culpabilitat. Olor molt afganeses.

El seu fill Adeel tampoc es mou. Les línies rígides dels seus llavis, rectes, no semblen gens pròpies d'un infant. Mira al buit com si només el buit li proporcionés l'aire contaminat que respira. Potser es troba flotant entre reflexions de pau. És un dels nens més intel·ligents d'Afganistan i tampoc va a l'escola. Sovint escriu petites narracions en parsi sobre creences xiïtes i les llegeix al cadàver de la seva mare veritable, que dorm sota el terra del jardí, assassinada i arrossegada des del camp de futbol fins a casa en un sac pel seu pare, l'Ahmad. Va intentar escapar-se del país fent-se passar per la muller d'un mercader anomenat Mortaza Tahseen, un home que va entregar-la dos dies més tard per una recompensa de setanta afganis²⁰. Un grup d'encaputxats la van violar bestialment i la van deixar morta al terra d'un escenari públic, el camp de futbol de Kabul. L'Ahmad va tardar dies en trobar-la i quan ho va fer, el cos ja començava a estar en descomposició. Va dur el seu cos preciós al petit pati que tenen al darrere i amb ell, hi va enterrar també els records i les malediccions. Sovint recorda a l'Adeel plorant. No plorant com els nens ploren al món, sinó plorant com ploren els núvols en una tempesta d'estiu. Plorant i arrancant-se la pell amb cada llàgrima, amb cada crit feble que li sortia de la gola.

És tan bonica la terra afganesa quan dorm i les ombres són densament vives sota la llum intermitent dels fanals.

Un jove sabater espera davant la porta de la seva petita botiga. La vida sembla continuar no obstant la guerra i la presència de patrulles de soldats nord-americans.

Una família afganesa circula pel mantell blanquinós de Herat dins el seu cotxe. A dins hi sona música religiosa -na't-. Nowheh és el grup que escolten i els alimenta l'ànima.

I així funciona, les persones fan vida normal dins l'hostilitat de la situació, però la Haya i l'Adeel no es mouen. Ni una mica. Si un els mira amb deteniment podrà creure que l'Adeel eleva lleugerament les comissures dels seus llavis, però com tot a la vida, no és res més que una il·lusió.

Per saber-ne la causa, hauríem de retrocedir fins aturar-nos en el mes de novembre d'aquell mateix any.

²⁰ Moneda afganesa

La Haya tanca la porta posterior de casa seva, les frontisses provoquen un grinyol que ella maleeix. Per sort, l'Ahmad ha marxat a Kandahar durant un parell de dies i l'Adeel probablement encara dormirà quan ella arribi. Així doncs, s'agafa fort a les puntes esfilagarsades del seu burca com si s'esperés una caiguda imminent, una enxampada i unes conclusions desagradables; violentes. Corre ràpid fins arribar al porticó que hi ha al final del pati empassegant un parell de vegades amb els clots del sòl. Un cop arriba al porticó, no perd el temps ni per mirar enrere.

L'opi i l'heroïna consumeixen les ganes de viure de la població afganesa. Davant els estadis de futbol dotzenes de joves -i no tan joves- van tots els dies a comprar la seva dosi i evadir-se, d'aquesta manera, de la realitat.

L'afganesa avança mirant-se els peus entre la pols de cafè grisenc i s'atura davant un edifici a la vella Ciutadella d'Herat, i a l'esquerra divisa un grup de siluetes.

-Salaam.

Sis hores després, l'Ahmad es trobarà l'Adeel i la Haya adormits al sofà, immòbils sota núvols espessos d'opi.

I només quan toqui la galta humida de la seva dona sabrà que s'han adormit per sempre.

.....
(L'Afganistan produeix el 90% de l'opi que es comercialitza il·legalment al món, però fins fa poc no era un gran consumidor d'aquesta droga. Segons una enquesta realitzada el 2009 per l'UNODC i els ministeris afganesos Contra Narcòtics i de Salut Pública, al país hi ha almenys un milió de drogoaddictes, d'una població total de prop de 35 milions d'habitants. Proporcionalment, la xifra és una de les més elevades del món.

La guerra, la pobresa i l'atur o l'exili -molts afganesos començaren a consumir opi a l'Iran o al Pakistan- porten a l'addicció. La majoria de drogoaddictes són homes, però en els darrers anys el nombre de dones drogoaddictes ha incrementat. Es calcula que hi ha 110.000 dones i 300.000 infants o adolescents addictes.

Les dones normalment comencen a consumir opi davant la impossibilitat de rebre atenció sanitària quan estan malaltes. Recorren a aquest narcòtic com a substitut dels medicaments, i al final en són dependents.

Unes altres busquen en l'opi una manera d'evadir-se.)

SARA

(En memòria de les víctimes de l'Hospital de Kunduz, 3 d'octubre de 2015)

Camina dòcil i enganxada a una terra que no li pertany. El cel, tapat, li diu que s'estiri les mànigues amb una goteta tímida d'aigua. Ràpidament el que havia estat un avís prematur s'estén i ella camina més lenta, amarada sota l'aiguat. L'hospital de Kunduz passa de ser una taca borrosa i llunyana a un quadre gairebé palpable.

Tot el que la rodeja sembla palpable però qui ho ha trepitjat sap que és intangible. Tots els mortals deixen petjades sobre aquella terra però no s'adhereixen a ella. Limitats, habiten les cases, les *kolbas*, els barris i els hospitals, però no poden evitar el fet de ser-ne sempre expulsats.

Ara ja corre i recorda les paraules del seu germà: Et mulles més, si corres!

Sovint la Sara oblida la veu del seu germà i ja no en recorda la rugositat i l'aridesa característiques. Tampoc recorda la seva olor amarga, com la que fan els llibres vells, ni les seves paraules, sempre ben escollides, esculpides sobre fons blancs de silenci.

Ell odiava el silenci. Tant els silencis curts com els llargs i premeditats. Aquella urgència per omplir els buits, les pàgines blanques però necessàries de la vida... Era particularment seva.

La taca i el quadre ara ja són una imatge nítida que la Sara va conèixer dos anys enrere: L'Hospital de Kunduz. Havia acabat feia dues setmanes la carrera de Medicina a la Universitat de Barcelona.

- És una noia brillant.
- Quina idea més boja la d'anar-se'n...
- No sap el que es trobarà, per aquells mons.
- Tornarà al cap de dues setmanes, com a molt temps.

El que no sabien era que només feien falta aquells mons, una idea boja i una noia brillant -o, diuen alguns, una idea brillant i una noia boja- per tal de emprendre un nou viatge que la portaria a la destinació que tots hem temut algun dia.

- Good morning, Frankie!*
- ¡Hola!, Sara.*
- Buenas, María, está lloviendo a cántaros fuera.*
- Salaam, Zalmi. Shoma chetur hastin?

En Zalmi fa que sí amb el cap. Les seves cremades s'han agreujat i les benes ara s'han de canviar cada vint minuts perquè les ferides supuren d'una manera incontrolable.

- Sobh Be Kheyr, Shakila!
- Sara...

Dir que l'hospital era un lloc d'unes condicions d'higiene òptimes era, pel gust de molts, una teoria força optimista. Les cortines separaven casos dràsticament diferents i, la situació dels cinc quiròfans; crítica, donava molt per desitjar.

Era l'únic hospital que hi havia per la zona, l'Hospital de Kabul quedava a 8 hores en cotxe, més o menys.

Les condicions de vida són precàries. És potser aquesta la raó i no un impuls filantrop el que va causar que la Sara abandonés el confort de la seva vida per la inestabilitat de l'Afganistan.

-M'agrada ser on sóc, mare. És un lloc dur i les condicions són deplorables, ploro gairebé cada dia i perdo pacients. Veig nens que fan que l'odi que sento cap a mi i les comoditats de la meua família creixi cada dia més i més com una bola de demolició. Però aquí em sento real i útil. Sento que el que faig significa. Sento que si torno cap a casa deixaré un llegat de covardia inesborrable...

-Ho sé, Sara... Però torna. Ara ni em sento capaç de mirar les notícies perquè cada dia les coses són pitjors i jo només tinc por. La por em corroeix, Sara. Torna.

Les paraules d'advertència sempre han estat inútils, no són més que un vast sistema d'alerta que s'infla i es desinfla amb l'augment i la pèrdua de raons per marxar o quedar-se. Però són les úniques que tenen el poder de fer-te sentir miserable. *T'ho havia dit.* Persones plorant paraules sobre els que ja no hi són, pensant que la seva advertència hagués pogut evitar la que serà la catàstrofe més gran de les seves vides. Aquesta és la impotència que més pot castigar un ésser humà, el no haver pogut salvar un altre ésser humà.

La Sara fa una revisió ràpida als pacients que li són adjudicats i més tard exerceix. Apendicectomia, pleurodesis, radiografies, ultrasons, vies intravenoses, supressió d'àpats i hores de son... Ella escull aquesta vida.

Avui, però, el dia sembla que li somriu. Acaba la seva feina abans d'hora i els seus pacients manifesten una estabilitat que s'agraeix. Arriben urgències d'última hora però l'Alexander, doctor noruec en cap, li diu que el seu torn ja ha acabat i que ha de descansar.

Ella sap que fins i tot dormint ha de tenir un ull obert i estar alerta per si alguna situació inesperada pot superar l'abast de l'hospital i els seus metges, però només perquè avui el dia es porta bé amb ella, es permet tancar-los tots dos. Deixant descansar, finalment, les seves parpelles.

Pel que fa a la seva oïda, ha aconseguit una immunitat sorprenent davant el soroll -que sembla llunyà però és proper- de les bombes. Talibans, forces de coalició, innocents, malentesos que sobrepassen el perfil més humà de les persones.

Decideix, sense preàmbuls, optar per adormir-se i denegar els crits d'agonia d'algun pacient de l'hospital, o d'una mare que finalment dóna la benvinguda a un món descontrolat, sanguinari, polsegós i miserable al seu bebè.

S'adorm i tot es fon en un miratge. Un somni magistral on el món no és un lloc al que no temem portar els nostres fills. Un món que no està tan lluny de ser igual i bell. Somia que torna a casa i que el capvespre que veu des de l'avió és el més bonic que ha vist mai. Presència una magnitud on les aigües dels núvols cremen el paisatge i l'adormen suau-ment mentre la nit descendeix...

La mort somriu, rere la porta. I es frega les mans amb impaciència. Visualitza, com una figura omnipresent i fosca, les persones del món.

Es mira la Sara, i amb uns ulls com unes taronges enveja per primera vegada un ésser humà amb una capacitat com la seva per somiar en paratges utòpics.

Al voltant de les dues, succeeix. Es desperta perquè sent un estrèpit que cau molt a prop de l'habitació. Potser a dues més enllà. Sembla una explosió. Aclaparada, no sap què passa. S'empassa una pols densa i no s'acaba de sentir el peu esquerre.

Semblava que el cel hagués decidit de tronar sobre l'hospital incessantment. Una massa de fum espès s'anava assentant i la Sara se l'empassava, l'escopia i el tornava a engullir, inevitablement.

Sense saber encara què passava va obrir la porta estirant el braç sense aixecar-se del tot. Al principi la fusió de la pols aixecada i la frustració de no arribar al pom des de terra la van fer maleir la vida i pensar en la seva família, en la seva mare, que potser tenia raó. Mentre l'intentava obrir es van començar a produir més bombardejos.

Va fer el cor fort i va deixar sortir un crit afònic quan va arribar, per fi, al pom de la porta i el va fer girar ràpidament. Per uns instants va desitjar no haver obert la porta. Darrere l'esperava la desgràcia i la mort -amb els braços ben oberts-.

Es cobria el cap.

-Jacques, Jacques! *Are you okay? What's going on?* Què està passant? -li va dir a la figura que mirava, immòbil, el desastre d'esquenes.

-Jacques! - li va prémer l'espatlla i el seu cos, ferit, va caure a la seva falda.

Oh, Dieu meu! Jacques. Posant-li les mans al cos i apropant-se al metge francès, va veure que encara respirava. Feixugament. Li va treure la camisa i la va veure amarada de sang d'un extrem. Tenia petites ferides insignificants però semblava que tenia una atroç contusió al cap. Va introduir els dits dins la seva cabellera espessa i gràcies a un dels focs, va veure que sagnava. *Demana ajuda, Sara. Demana ajuda.*

Cridava. Cridava com mai havia cridat i en tots els idiomes que coneixia. Cridava en persi, en anglès, en castellà i en català, esperant la resposta invisible de la seva família. La seva veu amb l'impacte de les bombes començava a sonar harmònica.

No es podia aixecar i s'arrossegava pel terra de l'hospital clavant-se tot de materials punxeguts que la feien cridar de sobte.

Cossos sense rostre xisclaven demanant ajuda però els núvols congestionats de pols evitaven qualsevol indicatiu visual.

Un foc puntual va il·luminar la sala i la Sara va poder veure cossos i extremitats sota les lliteres i moltes runes i sang i focs amb gana.

Algú cridava el seu nom. Era un dels infermers de la sala d'emergència, tenia una ferida que semblava molt greu a la seva cama i se la senyalava, tot tomballejant. La Sara li podia veure la tibia. Estava cobert de sang.

Se'l va mirar, atenta però absent. Commocionada. Immòbil. El cervell enviava ordres a crits però el seu cos no executava. L'infermer, amb el nom de Paul Kowitski, demanava ajuda sense veu. Amb llàgrimes que sobresaltaven la brillantor dels seus ulls plorava auxili. Després d'un llarg període d'un o dos minuts la Sara va arrossegar-se fins el subministri limitat d'elements mèdics essencials, però no hi va trobar ni una gota de morfina. Es va treure la samarreta i la va lligar al voltant de la seva cama, pressionant la ferida amb una força que no sabia que posseïa.

Li va tocar la cara i li va assecar les llàgrimes amb les puntes dels dits. Ella també plorava.

Havia vist molts casos de trauma al llarg de la seva carrera, casos insalvables, casos d'una gravetat impensable, però sempre s'havia tractat de persones que un, involuntàriament, considerava aliè, llunyà. Tret d'aquest cop. En Paul era el seu igual. Un home valent i idiota -dirien molts- que va deixar de banda les pedres precioses per l'ofici de picar aquestes pedres. El seu igual i l'havia de deixar morir entre crits i espetecs perquè els recursos no eren suficients.

Darrere el núvol de la realitat polsegosa la mort encara reia, juntament amb els que deien que era una noia brillant però que estava boja, els que deien que tornaria al cap de dues setmanes. Qui sap si tornaria.

Quan et bombardegen no sents dolor. L'instant pot arribar a ser màgic. Milions de partícules es descomponen i despleguen dels seus cossos natal. Brilla el foc davant els teus ulls i les onades de calor et colpegen i et fan caure al terra però no sents res. La velocitat és sorprenent. És només quan t'intentes aixecar que costa, que veus que no sents res més que un soroll eixordador a una de les orelles. Fins llavors és una experiència interdimensional.

Però la realitat era una altra. A la Unitat de Cura Intensiva sis pacients cremaven al seu llit.

Una mà rugosa i plena de vidres li va agafar el turmell que encara se sentia. La Shala. La nena de vuit anys que s'havia trencat el braç anant en bicicleta, que havia vingut sola aguantant-se un braç amb l'altre, que l'hospital havia acollit durant una nit perquè els seus pares no apareixien, aquell infant paixtu, d'ulls verds, curiosos i afinats, s'havia adormit per sempre amb la mà sobre el turmell de la Sara. Primer prement-lo amb força i després rellicant, amb prou feines, sobre la seva pell.

No va saber què sentir. La va mirar, sense plorar, li va agafar la mà, li va plantar un petó al front deixant un rastre d'aigua vermella i la va deixar allà, sota els armaris i les runes primer blanques i ara grises. I va sortir a fora arrossegant-se i sense mirar enrere.

Pel que va veure a fora no existeixen les paraules -encara-. Suposo que després d'aquest incident algú serà capaç d'inventar-ne algunes que puguin calibrar la immensitat de l'esdeveniment.

L'hospital estava destruït i completament encès. Uns pocs supervivents la van ajudar a incorporar-se però no era capaç d'aguantar-se. Va ser llavors quan va veure que la sensació fantasma del seu peu havia esdevingut real. Perquè no el tenia.

Es va mirar en Frankie, a qui va aconseguir descobrir degut al timbre de la seva veu, encara senyorial, però no va percebre la calma que el feia únic al món.

El va arribar a estimar alguns dies, però ell mai ho sabia, això. Mai li podria dir que admirava la seva valentia i la seva capacitat d'organització malgrat les saturacions i els accidents ingovernables. Mai li podria dir que es perdria en aquells ulls americans que tant s'avergonyien del seu país. Mai li diria... Perquè només li va poder dir una cosa.

-*Save others*. Salva'n d'altres.

Així doncs, va tancar els ulls. Mentre des d'una perspectiva cada cop més horitzontal veia la silueta d'en Frankie marxar cap a les flames i amb ell la seva vida, lentament.

No obstant, va descobrir que no era cert que quan un mor veu la seva vida en imatges, doncs ella només sentia veus sota un fons de pols taronja. La veu del seu germà, omplint un silenci i pensava -tant de bo em poguessis omplir aquest moment-, la dels seus professors, la del seu pare i els seus avis. I just quan va tancar els ulls per sempre, la de la seva mare, dient-li que tornés.

CARTA

Carretera del cel
Kabul
2 de novembre de 1999

Estimat Pare,

Avui no puc fer res més que romandre trista i apagada, pensant en potsers, pensant en paraules no dites i en imatges vanes i en crits innecessaris. Avui no puc fer res més que mirar-me el cel i pensar que l'habites, mentre ens mires -decebut o no- i vetlles per nosaltres.

No obstant, avui tampoc puc fer res més que pensar que potser el cel roman ara i sempre immòbil davant els actes sagrats de les persones. Que potser el cel és i ha estat sempre inhabitat. I no ho sé. No sé absolutament res només que t'estimo. I que et trobo a faltar. I que ja no puc plorar per res tret de la pèrdua que comporta una absència tan magna com la teva.

Avui penso que ningú ho entén més que qui l'ha viscut en primera persona. I pretenc que això sigui el primer que busco en algú, però aquesta familiaritat, aquest dolor compartit... Mai sembla aparèixer.

El món no és res sense tu. I a la vegada el món és tantes coses... Magnífiques i belles que gairebé rebutjo el gaudir-les perquè sé que tu ja no ho fas. El món és un lloc tan bonic però tan hostil. Desitjaria tenir un cos anònim davant meu i abraçar-lo fins desprendre'm de forces i pressions innecessàriament existents. Però no hi ha ningú. Avui només et vull a tu. La vida segueix. Les llum romanen enceses.

Jo, malgrat que la son em corrompi les venes i estigui apunt de caure al parany de la bogeria, no puc fer res més que escriure. Escriure't. Tots desitjaríem que tornessis. Jo desitjaria que hi hagués algú que ara es preocupés per mi. Desitjaria no estar sola però vull soledat. Desitjaria no haver-te perdut. Desitjaria no haver-te d'escriure i desitjaria no pensar que el cel potser no és res més que un llit infinitament negre d'astres inerts.

Ja fa un any que has marxat i sembla haver passat una eternitat buida. Encara que tot sovint pensi que va ser ahir quan et vaig veure estirat al terra amb aquell forat tan lleig al front.

Vull que algú ara sigui amb mi. No vull plorar sola entre pilons i pilons d'objectes sense llar. A un lloc on no és casa meva. A un llit sobre el qual encara no aconseguixo dormir. Et trobo a faltar. Agònicament i cada dia. Sense pausa. Però no hi ets i aquesta és la realitat.

Per què vas haver de marxar? Per què fer-li això a la teva família? Per què no hi ets? Existeixes encara? Però no t'ho puc recriminar. Ho recrimino a Al·là, a l'atzar, al cel, al destí, a qui sigui: Per què tu? Per què ell? I elles? Per què llavors? Per què tan de sobte? Per què durant tant temps? Per què no et va deixar viure més? Per què ja no podràs veure els fills del teu fill petit? I de la teva estimada filla? I del teu altre fill el qual està lluitant per poder fer honor al teu nom? Per què ja no creixen les roselles?

Ja no puc ser més forta. Ja no vull ser més forta. I què importa? I per què és necessari? I per què sóc aquí escrivint i plorant enlloc d'escapar-me i deixar-te veure la bellesa de la foscor de la ciutat a través dels meus ulls?

Mai m'havia sentit tan sola.

És per això que t'escric. Perquè no hauries d'haver mort. Perquè ells no t'haurien d'haver pres la vida i perquè potser Al·là no és tan bo.

I perquè només tu em vas ensenyar a estimar-me les coses prohibides.

Com les roselles.

Com jo mateixa.

Sempre t'estimarà

La teva rosella, Nasudin Hosseid

EL ROSTRE ENTRE LES ACÀCIES

Arronsava els dits dels peus i els aguantava arronsats durant dos segons o tres, per tal que el fred s'esvaís. Aquell any quelcom era diferent dels anteriors. Semblava que no recordava aquella sensació de fred. La sentia llunyana, vasta i desconeguda quan li començava per les puntes dels dits i s'estenia per tot el cos com una alenada d'aire polar.

Mai, des que vivia, havia presenciats un estiu tan llarg com el d'aquell any. Amb les orenetes va néixer l'escalfor i no va marxar fins que van caure les primeres fulles al jardí dels Rashid, els veïns de davant.

Quina casa, la dels Rashid! Des de ben menuda la Razia recolzava els braços a la minúscula finestra de les golfes i contemplava les acàcies que flotaven sobre una herba immaculada, tallada cada dia.

Quan va ser capaç, uns anys després, de forçar la finestra i olorar així, els guisats que devia fer la cuinera dels Rashid, va veure per primer cop el rostre que amagaven aquelles acàcies.

Assegut a una butaca de vellut vermell l'Abdenur reescribia les seves lliçons en un àrab que devia ser perfecte. Tenia l'Alcorà a la seva esquerra i una tassa de te negre a la dreta. La Razia el va contemplar cada tarda des de llavors. I ben entrats els dotze anys ja no l'observava per satisfer la seva curiositat, sinó per pura necessitat fisiològica. No se sentia bé durant tot el dia fins que treia el nas per aquella finestreta i el mirava, tan perfecte i immaculat entre les acàcies.

Vivien tots dos al mateix carrer Kabul, tot i que la casa dels Rashid semblava existir a anys llum de l'habitatge de la Razia, com si restés suspesa en l'aire, com si realment no fos una casa de Kabul, sinó una mansió extreta d'un lloc més enllà de la frontera de Peshawar, potser europeu.

Quan la mare de la Razia va emmalaltir, els pares li van dir que hauria de buscar una feina per ajudar-los a tirar endavant.

Així doncs, quan en Masheed Hadid, un pobre sabater del poble, va anar a enllustrar les sabates del ric Mohammed Rashid i va aprofitar per preguntar-li si necessitava algun servei de neteja addicional o una ajuda a la cuina i en Mohammed, un bon home, pare de vuit fills amb les seves tres dones, un d'ells l'Abdenur, va dir-li que podria venir la seva filla cada dia puntual a les cinc del matí per preparar-los l'esmorzar i servir-los la resta del dia fins que aquests decidissin anar-se'n a dormir, ja ho van tenir resolt.

La Razia va començar l'endemà mateix. Com que sabia que tard o d'hora s'hauria de veure les cares amb la persona a qui duia fent culte sis anys, es va llevar a les quatre i es va rentar i empolainar. Amb un llapis es va resseguir el contorn dels seus ulls ametllats -era una hazara- i el blau d'aquests va ressortir de la seva cara. Somrient, es va col·locar apropiadament el *hijab* i es va amagar rere el burca abans de sortir al carrer fosc i fred.

A les quatre vint-i-cinc va tocar el porticó del darrere, com bé li havia repetit el seu pare. Al cap d'unes quantes toques, una dona de mitjana edat, amb la pell curtida i bruna, una hazara com ella, va obrir i li va engrapar el braç portant-la cap a dins d'una estrebada.

-Arribes tard!

-Jo, jo...

-*Khair as!*²¹ *Ism-e-man Shakila ast.*²²

La Razia va assentir, presa, gairebé, del pànic que li provocava el rostre de la Shakila, el qual, vist amb claredat, es desfigurava de manera que semblava un rostre fet de cera i la part esquerra de la cara, les orelles i part del coll es desfeien a la calor d'una espelma. Es preguntava què li havia passat i per uns moments va voler agafar-li el cos minúscul d'un metre cinquanta-i-pocs i abraçar-lo per compartir la pena. Però no ho va fer. No encara.

Era una casa acollidora i molt ben decorada. A la planta baixa hi havia un amplíssim menjador i sala d'estar a la vegada amb dues estufes de llenya i sis grans finestrals des d'on es veia la serralada *Hindu Kush* i les cases amuntegades de Kabul. Una d'elles era la de la Razia. A la planta alta, hi havia tres habitacions dobles i tres petites habitacions més, l'una dins del dormitori principal i una altra d'independent, ambdues amb llit individual. Entre dues de les tres habitacions principals hi havia un petit *Hammam*²³, la seva decoració es componia de motius geomètrics que li donaven un aire senzill. El que més va meravellar la Razia fou la il·luminació, produïda de manera indirecta a través de petites obertures al sostre, en forma d'estrella i cobertes per vidres de colors que deixaven passar una llum tènue i matisada, creant un ambient de pau absoluta.

-Què fas, mirant tant? -va escridassar-la la Shakila en dari.

-Em sap greu.

-A netejar!

Es van passar una hora i mitja fregant les rajoles del terra del *Hammam* una per una, i quan la Shakila va supervisar amb autoritat el treball de la Razia i el va donar per bo, van anar a la cuina a preparar l'esmorzar.

-Els amos arribaran a les deu, han passat el cap de setmana amb els seus oncles de Herat, per quan arribin ha d'estar tot apunt.

Eren les dos quarts de set.

A les onze toques va arribar la família Rashid i tots els servents -entre ells la Razia- es col·locaren en fila per rebre'ls amb una notable cordialitat.

En Mohammed Rashid va entrar primer i, sense saludar ni mirar ningú, va asseure's a la taula, va agafar un tros de pa i el va mastegar amb força mentre se li escapaven les engrunes entre mossec i mossec. Després va entrar la Nilofar, la seva primera dona, seguida per la Latifa i la Gul Negha, la més jove de totes elles, que devia tenir un o dos anys més que la Razia. Darrere seu, van entrar desordenats els més menuts i van aportar a la sala un baf d'aires caòtics i jovials. La Razia en va contar cinc, i va suposar que les altres dues ja devien ser noies casades. L'últim en passar per la porta va ser el jove Abdenur.

²¹ "Està bé, OK" en dari, persa.

²² "Em dic Shakila" en dari, persa.

²³ Banys generalment públics, en aquest cas privats.

De sobte, la Razia va sentir com si una mà invisible li oprimís el pit i la fes estar-se recta i callada com un estaquirot.

L'Abdenur era ampli d'espatlles, vigorós; el seu cap, de cabells atzabeja; el front de forta templa; els ulls, magnètics, verds i inquietants quan miraven amb afany.

-Bon dia a tothom. -digué, amb un somriure blanc d'orella a orella.

La suavitat de la seva veu xocava amb la violència que emergia de les seves marcades faccions, les quals només es relaxaven en contades ocasions, deixant veure un estat d'alerta constant.

-Bon dia! -va fer la Razia, innocentment, abans de veure's rodejada de mirades plenes d'impertinència i enuig que li van fer entendre que només estava allà per fregar i assentir.

L'Abdenur se la va mirar amb els ulls entretancats i una expressió d'interrogant infinita que la Razia no aconseguiria oblidar mai, mentre anava avançant cap a la taula. La Shakila, quan aquest es va haver girat, li va clavar una puntada de peu a l'empenya i la noia es va haver d'empassar el crit de dolor.

Durant l'esmorzar l'Abdenur no li va treure els ulls del damunt. Pensava que era la noia hazara més bonica que havia vist mai. La Razia, tenia una pell bruna, suau i fina, i mostrava a les galtes un viu color de carmí. Els seus llavis, una mica voluminosos, semblaven fets de corals. Les pestanyes de la Razia ombrejaven una mica els seus ulls petits però blavíssims, que miraven intensament l'entorn.

Sotjaria aquell rostre durant gairebé un mes fins adonar-se'n, com va fer la Razia el seu dia a les golfes, que li agradava contemplar-la fins a un extrem malaltís. Però no va ser fins el 17 de març d'aquell mateix any que van intercanviar el primer diàleg.

La Razia va córrer escales avall amb els crits de la Shakila a l'orella dreta -l'única amb la que hi sentia bé, degut a un bombardeig que va viure en primera persona- dient-li que s'havia oblidat, com sempre, dels draps al terra del *Hammam*, i que els necessitava per netejar els finestrals del dormitori dels convidats.

Quan va obrir la portalada dels banys i es va ajupir per collir els draps que estaven just a l'entrada, una veu la va despertar del seu assidu estat d'inadvertència:

-Te'ls hauria dut a tu o a la Shakila i no t'hauries d'haver molestat en venir.

L'Abdenur la mirava, de fit a fit, amb la seva cara amenaçant però inexplicablement divertida alhora, amb el tors nu, les cames posades dins l'aigua calenta i les mans sostenint un llibre de poemes.

-Em sap greu. - va xiuxiuejar ella, morta de la vergonya i amb el cap cot. Maleint la Shakila i la seva cara, que la cremava per dins.

-Que no te'n sàpiga. No passa res. No has de tenir vergonya.

Ella li va analitzar el rostre, pensant que l'estava testant i que en qüestió de segons cauria a un parany i no en sortiria mai més.

-Què penses? -li va dir ell, per omplir aquell moment tan còmicament incòmode.

-Jo? No res. Hauria de... -es va empassar saliva- tornar a pujar a ajudar la Shakila.

-I per què no et quedes una estona i et llegeixo un poema? Deus avorrir-te molt amb la Shakila netejant ara això i ara allò cada minut del dia.

Li volia dir que no, li volia dir, però, per sort o dissort, no li van sortir les paraules i va haver d'escoltar la meravella de la veu vibrant de l'Abdenur pronunciant un poema de Rumi, que deia així:

*-“Un moment de felicitat,
tu i jo asseguts a la veranda,
aparentment dos, però un en ànima, tu i jo.
Sentim l'Aigua de Vida que flueix aquí,
tu i jo, amb la bellesa del jardí
i el cant de les aus.
Les estrelles ens miraran,
i els mostrarem
el que és ser una fina lluna creixent.
Tu i jo fora de nosaltres mateixos, estarem junts,
indiferents a conjectures inútils, tu i jo.
Els papagais del paradís faran el sucre cruixir
mentre riem junts tu jo.
D'una forma en aquest món,
i d'una altra en una dolça terra sense temps.”*

Mai havia sentit poesia. Li van semblar unes paraules de bellesa magnífica. Semblaven expressament escrites per ells dos; per acomodar-se al pit de l'un i l'altre i quedar-s'hi per sempre.

-Una fina lluna creixent... -va atrevir-se a dir, encara flotant en l'aire, abraçada a l'ànima d'ell.

-T'agrada? És Rumi. Segur que el coneixes.

Assentí.

-Sí, què? Que el coneixes o que t'agrada?

-Les dues coses. -va mentir. És clar que li havia agradat! Mai havia escoltat unes paraules tan àgils i totals. Però de sobte es va sentir miserable. I cap vida en el món li va semblar tan trista com la seva, una vida sense lletres i educació. Una vida pobra i infame.

Es va fer un silenci espès. Dintre d'ella es va encendre alguna cosa que la va fer girar cua; marxar, gairebé corrents, amb llàgrimes als ulls de vergonya infinita.

De sobte les miques de llum, amor i bellesa s'havien reduït en pols i la Razia les trepitjava, amb les veus de l'Abdenur cridant amb les cames encara dins l'aigua. Premia amb força els draps que tenia a la mà dreta i amb l'esquerra s'eixugava els ulls, pensant que aquell noi ric, que no deixava de ser un desconegut, li havia llegit aquell poema només per riure's de l'evident incultura d'ella.

Però no sabia que a dos metres i mig l'Abdenur la seguia, cobert amb un barnús de lli, acceptant l'abisme ètnic, econòmic i cultural que hi havia entre ells i que els separava; ignorant-lo i desitjant d'agafar-li la cara entre les mans i recitar-li un poema inacabable.

Amb dues passes la va atrapar i, provocant el salt de la Razia i fent-la girar, la va abraçar com mai havia abraçat ningú abans.

PARAL·LELISMES

Un dimecres del mes de novembre, l'escriptora prematura Paz Vera escrivia, amb una copa a la mà esquerra, lletres desordenades i maldestres. Paz alliberava, mitjançant el que semblaven atacs d'una inspiració epilèptica, els seus pensaments en un full de paper:

Són les dues de la matinada. Estic a la quarta planta d'un pis al carrer Balmes, escrivint, una nit més, sense dir res.

Va fer un gargot sobre aquestes últimes frases i, només després d'un esbufec, va tornar a agafar la ploma:

Són les dues i submergida en un món d'alcohol i lletres, sobrevisc. Encara duc l'abric descordat i jo mateixa em recordo a Marion Cotillard a "*Estima'm si t'atreveixes*". Sempre m'han dit que semblo una parisenca. I jo penso -tant de bo...-

Amb un crit ofegat, tira el Martini a la paret i s'estira els cabells.

-Sóc una fracassada! Sóc un desastre, Juan, ¿me oyes? -al·ludint al seu xicot - ¡No sirvo para nada!

Juan, a l'altra banda de la paret, entre queixes i ganyotes de desgrat, es calçà les dues botes, l'esquerra al peu dret i la dreta al peu esquerra, i coixejant una mica es dirigí a la sala gran. Mentre observava la Paz moure's histriònicament, va començar a reunir la força per obrir la boca tot remenant els objectes que hi havia a la taula caoba. Les monedes de coure van rodar de la seva mà grossa i peluda...

-No recordo quant temps he estat corrent. Només recordo que quan he mirat el rellotge ja eren tres quarts de tres. ¡*magínatelo!* Ni l'esquàlid George m'ha pogut fer la competència, avui, fuma molt, em sembla...

-*Tres años de silencio... Tres años de silencio son la cruz que me ha tocado...* I la porto arrossegant al damunt tant temps. Tres anys de silenci, és un bon títol, no creus? S'aplica a la meva persona filosòfica i profunda, ja m'entens... La vida és un caos.

-*No, si al final el chaval va a morder el polvo, entre tanto humo...* Però da igual, saps a qui he vist? A l'Eusebio, Paz, al meu antic jefe, i em dic: Impossible! *Será una ilusión! Será un muerto!* Però no, no, allà estava tan tranquil amb el seu chuchó.

-M'estic plantejant deixar-ho. Vull dir, per una temporada, ja m'entens... Dedicar-me a alguna cosa o així, vull dir, ara que hi ha tants *free-lance de estos*, i artistes... No et parlo de tornar als meus episodis bohèmics, això no, però necessito un canvi, saps...

-*Paz, me quiero comprar un Audi.*

Un dimecres del mes de novembre, la Leila Massuna escrivia, ben lluny de la Paz, amb un llapis de la mida del seu dit petit, lletres precioses en cursiva. Les escopia al paper amb una fragilitat i una bellesa meravellosa, com si esculpís cada una de les paraules. Els seus pensaments fluïen com els rius cabalosos formant un *landay*²⁴.

*L'home vell em va agafar i em va palpar
la flor de la vida. Mai seré jo. Mai.*

*Des de llavors mai més l'he sentida igual
Des de llavors mai més m'he sentit igual.*

*Em sento ennegrida i plena de dolor
Exempta de llibertats i de roses*

*Sóc de sangs impures i condemnades
a la vida dels seus presoners joves.*

Finalment, la mà de la Paz va suggerir un moviment ràpid i gairebé invisible. La seva mà sobre el genoll de *Juan*, petita. Amb el dit índex dibuixava cercles que uns pèls rebels i negres feien irregulars. Tots dos van parar de parlar amb el tacte. I es van perdre, com fa sis mesos abans, en la noció de les coses.

Per trencar amb el compromès sentit del silenci, ella va dir, arronsant les espatlles:

-Ja ho tinc, amor meu. L'estel fugaç de la inspiració...

Tot i que *Juan Guzmán* no se sentia inclinat a filosofar, va aprofitar de bona gana l'oportunitat de poder parlar, sense excès de dramatisme, amb la seva parella.

²⁴ Forma poètica afganesa amb poques propietats formals. Cada *landay* té vint-i-dues síl·labes. El poema acaba amb el so "ma" o "na". Normalment no rima. Els *landays* van començar entre nòmades i agricultors. Els compartien al voltant d'un foc, després d'un dia al camp o després d'un casament. Més de tres dècades de guerra van fer que aquests costums s'anessin perdent. Actualment la gent comparteix *landays* virtualment via Internet, Facebook, missatges de text i la ràdio. Aquests són mal vistos no només per la seva temàtica -que sol ser de reivindicació en la guerra, en l'amor, en les injustícies socials- sinó perquè els *landays* són majoritàriament cantades, i el cant està relacionat amb el llibertinatge en la consciència afganesa. Les cantants dones són vistes com a prostitutes.

-Com dius?

Ignorant-lo, i oblidant les intensament pàl·lides faccions del seu xicot -amagades rere unes celles espesses i arrugades de frustració-, Paz agafa la ploma de nou, amb una força renovada. L'agafa tan fort que els seus artells es tornen blancs.

Són les dues de la matinada. La ciutat sencera palpita quan els llums de neó li fan pessigolles. Deixo que les meves mans ballin i observo la silueta agosarada de Barcelona. No la puc evitar comparar amb la meua vida, tan plena, tan viva, però tan laberíntica i confosa.

Són les dues de la matinada. La ciutat sencera respira adormida i apagada. Deixo que la meua ploma dansi i observo el perfil inintel·ligible i tímid de Kabul. Els carrers estrets i sense pavimentar, les cases de fang, amuntegades, guardianes de les imposicions més insensibles. De les dones més vulnerades. De les vides més amagades.

Acaricio la pell llisa i suau del meu sofà i penso en els viatges que pot arribar a fer una noia jove i bonica com jo. Penso en la condemna que sento, presa per l'amor del meu marit, que m'impedeix marxar i deixar-ho tot de banda.

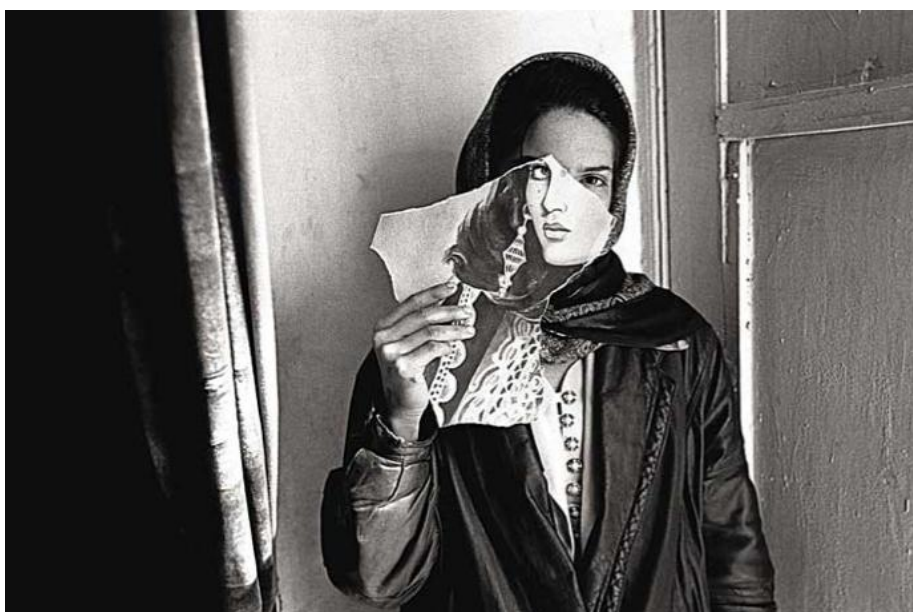
Acaricio la catifa que cobreix bona part del terra de la cuina. Penso en qui seria si fos d'un altre lloc. Penso en viatjar i veure món, però només faig això: pensar, somiar en l'impossible. Sento pena per la meua persona, que viu amb les mans lligades a cordes per sempre existents que tenen nom i cognoms. Que em van treure la innocència quan tenia catorze anys i que m'han fet perdre el nord, l'est, l'oest i tot el sud des de llavors.

Sona Sinatra i l'ambient es veu harmònic amb les copes de vi rosat, brillants i lúcides, en les mans del meu estimat. Penso: Tant de bo

m'estimés com ho faig jo. Tant de bo entengués que no vull res més que conèixer món. Penso, tant de bo no l'hagués conegut mai...

L'Ali, el meu fill, plora a l'habitació contigua. M'hauré d'aixecar abans que en Khaled m'escridassi per no ser una mare responsable. Penso: Tant de bo no fos una dona. Tant de bo mai hagués hagut de casar-me amb aquest monstre. Penso, tant de bo l'Ali no hagués nascut mai. Tant de bo una bomba ens hagués fet volar pels aires, lliures. I només jo sé que no ho penso perquè no l'estimi, al meu fill, sinó perquè no el vull veure créixer en un món com aquest.

Potser escriure *em destrueix*. -escriuen les dues alhora.

LA CONFESSIÓ DEL VENEDOR AL TALIBÀ

Corro. Corro més. Els meus peus descalços s'alimenten de la pols i els vidres del terra. Si miro avall cauré. Sóc petita i no veig res més enllà de la marea blau cel que alça la sorra del carrer. Les dones criden empaitades pels talibans. Un marrec amb una gerra de llet agra crida que els talibans ens mataran a tots. Trepitjo una dona a la meva dreta. *Bebakh-Sheed*. Disculpa. Li dic. Però ni em mira ni s'immuta entre la calor dels cossos entortolligats. Els talibans ens ruixen amb aigua bullint i alguns infants cauen al terra. Decideixo no mirar perquè sé que ben aviat moriran, asfixiats i amb petjades de peus bruts amb butllofes a les seves cares brunes i tristes. Tombo una cantonada i després l'altra. Trobo el carrer correcte, un darrere del carrer Pollastre, però de cop i volta, em veig incapaç de localitzar casa meva. Aleshores corro carrer amunt, donant cops als centenars de cossos que, sota un burka, m'impedeixen avançar. Cossos presos pel pànic i el terror dels talibans.

-Morirem tots, morirem tots! Ja ens estan matant! -crida el noi de la llet.

-Chup ko, calla! - li etzibo. Ja en tenia prou de crits i de cops.

Les cames se m'aturen i malgrat l'ordre que els dono d'avançar, no em fan cas, encarrades. Panteixant, amb llàgrimes als ulls, m'amago rere la porta d'una *kolba* que no he vist mai. Llavors començo a plorar i l'aigua salada es barreja amb la sang i la sorra dels meus genolls, que m'agafo amb força. Ara ja no borden els gossos i només se senten trets i crits en persa i paixtu. Oracions espaordides, potser, més enllà. Xiscles d'agonia i plors infantils. Les columnes de pols s'enfilen, serpentejant, per l'aire espès de Kabul. Quan em calmo una mica, decideixo treure el *sar*, el cap, pel porticó de fusta corcada.

El que veig els segons posteriors ja ho vull oblidar. En Yasir, el fill petit de la Benafsh, la que cus, jau a terra amb els ulls injectats en sang. Sembla que encara mou una de les seves manetes però la deixa caure just quan m'apropro per ajudar-lo. En Yasir ja no respira. Crido perquè tenia tres anys. Amagant-me dels vehicles talibans agafo el seu cos minúscul i sec com una branca i el col·loco a l'ombra, tapant el seu cos amb el meu hijab maragda. Li dic adéu amb la mà tancant-li els ullets verds i deixo enrere la *kolba* i el nen; mort.

Les dones encara corren pels carrers cridant el nom dels seus fills: Cheydan! Hidi! Rasheem! Nargis! Sabza! I ploren... Em sembla que totes les persones d'aquest maleït barri de Kabul ploren menys els talibans, és clar, aquests sanguinaris éssers cruels que no es mereixen cap benedicció d'Al·là. Ells mai ploren perquè es limiten a robar vides innocents.

Miraculosament aconseguixo veure casa meva i entro colpejant la porta amb el peu esquerre que ja no em sento, entumit de tant córrer sense rumb. Quan la mare em veu m'estreny la cintura fort, fort i l'enganxa a la seva.

-Oh, Fahima *jo!* Beneït sigui el Déu dels cels! Fahima, has tornat... -plora.- Mira, Bibi, mira, mare! Ha tornat... La veus?

-Com estàs, Bibi *jan?* -L'àvia em mira, inofensiva, gairebé paralitzada, i no em reconeix. -Bibi *jan*, sóc *jo*. Els talibans estan tornant a atacar, hem de tancar les portes i les finestres. I mare -sangloto- han matat el fill de la Benafsh, i les dues filles del fuster també estaven a terra, he trepitjat els cabells de la Razia... Jo... Mare, estic tan espantada. No vull tornar a sortir.

-No diguis això, Fahima! No siguis estúpida. Si no fos perquè t'has tallat els cabells i t'has tret el hijab no menjaríem ni una engruna de pa! Ho saps, oi?

Assenteixo. Sóc conscient que, convertida en un nen, puc ajudar a la mare amb els diners i puc allargar la vida de la Bibi un dia més amb cada bocí de pa que li poso a la boca desdentegada. Però també sóc conscient que algun dia els talibans m'agafaran i em mataran.

-Au! Doncs si ho saps, vé's i jau una estona vora la Bibi, que estarà contenta. Què has dut, avui?

-Pa i arròs, com sempre. En Jamal no m'ha pogut donar vedella perquè diu que és molt cara i que hauria de treballar més hores. -No l'hi dic que m'ha caigut mentre corria i que, probablement, ara se l'ha menjada algun carronyaire.

-I doncs, per què no ho fas, Fahima *jo*? Vols salvar la teva Bibi o vols deixar-la morir aquí dins, resseca i pudent?

De vegades m'agradaria agafar el coll de la mare i cridar fins quedar-me sense veu que només tinc onze anys. L'últim any de la meua vida, bruta i desordenada, me l'he passat espantada i preocupada per l'augment creixent dels meus pits, pels meus cabells, per la meua veu aguda i feble com el cristall, pels talibans i per les mirades penetrants de la gent del barri, que sembla voler destapar el meu secret i fer-lo volar i esclatar com esclaten les bombes als carrers de Kabul, Herat, Kandahar i totes les hectàrees afganeses.

Malgrat els meus intents inesgotables d'augmentar les porcions de pa d'espècies i dur-les a casa, mai intento portar-ne més de dues. I sovint em quedo sense tastar-ne ni un bocí, doncs la Bibi ja ha de menjar per no morir-se, i la mare... La mare sempre m'ho vol donar, però últimament li ressegueixo massa fàcilment les costelles amb el dit índex quan l'envolto amb els braços. I si la mama emmalalteix ben aviat serem mortes totes tres.

Haig de confessar una cosa de què no em sento orgullosa i per la qual prego a Al·là que em pugui perdonar amb la seva bondat algun dia.

Sovint desitjo que la Bibi ja es mori. Jo sé que Al·là no vol que pensi aquestes coses i jo ho intento evitar-ho amb totes les meves forces. Mano al meu cervell que aparti aquests maldestres pensaments de mi però sovint en fa cas omís, de les meves pregàries. Com Al·là, en el fons.

Però tot seria més senzill, sense la Bibi ja. No m'atreveixo a dir fàcil perquè sé que mai podrà ser així. La meua vida, fàcil. Sona inversemblant i despreocupat. No puc dir-ho de la meua vida i ningú pot dir-ho mentre trepitgi encara les terres d'un Afganistan ferotge i afamat. La vida no és fàcil si corres el risc de volar pels aires quan surts al carrer. La vida no és ni de bon tros simple si no pots sortir de casa teua sense un *mahram*, un home de la teua família. I es complica quan el teu pare és mort i quan la teua mare et vol casar perquè visquis, així, una vida millor. No obstant, quina vida millor és, aquesta? La Shira, la noia que anys enrere, quan encara podíem estudiar, anava a la meua classe, es va casar fa quatre mesos amb un home quaranta anys més gran que ella. Tothom la coneixia pel seu ampli somriure: incisives llargues, d'un color marfil, llavis morats i amples. Ara, sempre la veig vestint el burca, però la Mariam, la veïna que ho sap tot, diu que ja no somriu.

14 d'Octubre de 1996

-Omplé-me'n un bol ben ple, noi.

Assenteixo.

Minuts després s'alça la sorra del carrer i jo sé que és una senyal de rebombori, de noves notícies i de canvis o, del que és pitjor; talibans.

En Jamal, que sap el meu secret perquè és amic de la mare, m'amaga darrere el mostrador. Un home llarg i corpulent, amb una barba poblada que mesura d'acord amb les normes establertes pels talibans, un puny des de la barbata, un turbant de ratlles enrotllat al cap com una corona i una túnica que li arriba fins a mitja cama -deixant la resta a l'aire, peluda i molsuda, bruna pel sol- es posa recte i es col·loca bé les armes al costat del maluc esquerre.

-És vostè Jamal Ghan?

-El mateix.

-Segons tinc entès té vostè un fill que ven a la seva botiga.

-Bé... És el... Daixò, el fill de la meva germana.

-On és, de totes maneres?

-Qui? La, la... la meva germana? És...Doncs, a casa, ja ho sap, no pot sortir sense *mahram*, és, és a casa, sí.

-Parlo del seu nebot. - el tallà. -Del nen que ven aquí amb vostè.

En Jamal em prem la columna vertebral amb la seva tibia dura sota el mostrador. Ho fa tan fort que em fa mal, per això em mossego la pell del dit índex i ploro. No sé si ho faig pels cops d'en Jamal o perquè, en el fons i en la superfície, la por avança punyent, lentament per la meva gola. Estic morta de por. Penso que en Jamal, l'home que m'ha vist créixer, que gairebé m'ha dut a la vida, té ara el poder d'enviar-me a morir.

-El meu... El meu nebot? -tartamudeja en Jamal, i m'indica amb el moviment enèrgic de les seves mans que ell també té por.

-Senyor, no ens faci començar a buscar perquè sap que en tenim l'autoritat. Digui'm on és.

<<En Jamal em segueix prement amb força contra el taulell i jo ploro, immersa en un món fosc de teranyines i escarabats pudents. De sobte, però, en Jamal li diu al talibà que m'ha enviat a fer un encàrrec al carrer del Pollastre, i que de ben segur que a hores d'ara tot just acabo d'arribar-hi. El talibà, sorprenentment, s'ho empassa i diu que passarà més tard. -Oh, estigui tranquil! -li diu en Jamal- segur que el trobarà mentre faci camí! De totes maneres, per què el busca?

El talibà li diu que estan arreplegant a tots els nois joves d'entre set i setze anys per anar a un campament a formar-los militarment. Jo m'empasso saliva sota el mostrador. El talibà, quan veu la cara quieta d'en Jamal s'incorpora sobre el mostrador i per uns segons aconseguixo convèncer la meva persona que em veurà. Però no ho fa, simplement es mira en Jamal de fit a fit, gairebé desafiant-lo i li escup: Tot sigui per Al·là. En Jamal somriu i jo també quan veig que el talibà desapareix rere una cortina de pols.>>

Això és el que m'agradaria que hagués passat. Però les meves preferències, com sempre, s'allunyen molt de la realitat.

-És aquí sota, senyor.

.....
(Aquest conte ha estat inspirat per persones com la Nadia Ghulam, una noia afganesa que la seva valentia i resiliència demostren fins on pot arribar l'ésser humà cap a la lluita de la llibertat, concretament en un context tan misògin com l'Afganistan.

Durant la seva infància i part de l'adolescència, la Nadia va fer-se passar per home, fent creure a les persones del seu voltant que era el seu germà -mort durant la guerra-. Avui en dia, ho segueix fent per tal de gaudir de més oportunitats, per poder treballar i ajudar així a la seva família.

A les seves xerrades explica aquesta vivència amb seguretat, afirmant que intentava ser un home seriós i discret, per tal que ningú sospités. Quan algú li preguntava per la seva identitat, ella intentava canviar de tema.

Diu a l'entrevista que va fer per la contra del diari La Vanguardia:

“Esas heridas... La bomba cayó en mi casa, quedé sepultada, quemada y con el cráneo abierto. Pasé seis meses en coma. Tenía nueve años...”

“...mi madre estaba convencida de que sobreviviría: ella curó con emplastos de hierbas mis heridas del resto del cuerpo, a escondidas de los médicos.”

“A mi hermano mayor le mataron con 14 años de un tiro en la calle, mi padre se trastornó...”

“Yo sé quién lanzó la bomba pero no se lo diré. Porque ellos siguen allí y tienen poder, ¿sabe? Fue durante las luchas entre los señores de la guerra, los muyahidines que vencieron a los soviéticos luego pelearon entre ellos por el poder, convirtiendo la vida en Kabul en un infierno...”

“...cuando salí del coma, con mi padre trastornado, mis hermanas muy pequeñas y mi madre sin haber trabajado jamás fuera de casa...vi que sólo yo podía sostener a mi familia, tenía 10 años entonces...”

“...nadie daba trabajo a una chica, así que decidí hacerme pasar por chico: me vestí con un turbante, camisa, pantalón...”

“...cada día conseguía llevar comida a casa. Era duro, pero yo estaba contenta porque mi familia sobrevivía...”

“Aprendí a comportarme como un chico, a bromear como mis amigos, si veía a mis hermanas a casa gritaba: “¡Vosotras, a casa!”. Actuaba como todo un mozo talibán...”

“No deseaba vivir como mujer porque ser hombre da ventajas, pero sí me desesperaba porque no podría hacer lo que me gustaba: estudiar...”

“...llegué a entender que un chico acepte morir atado a una bomba si con eso le garantizan que a su familia no le faltará de nada...”

“A los 20 años conocí allí a una periodista catalana, Mònica Bernabé, que me ayudó a venir a Barcelona para hacerme unas operaciones de mis heridas en el hospital Clínic.”

Quan tenia vint anys va conèixer a Afganistan a la Mònica Bernabé, que la va ajudar portant-la a l'hospital Clínic de Barcelona per fer-se unes operacions a les ferides de la cara.

Ara porta quatre anys aquí, però encara li costa posar-se faldilla i ballar.

L'acull la família Soler Amigó, la que ella anomena “la seva família catalana”, que són - afirma- els seus àngels. Aquí estudia i treballa per ajudar a la seva família veritable, afganesa.)

La Nadia i la seva mare

DEEVA HAMIDI 1990-2005

Quan tornava de Herat a casa seva a Kabul, Deeva Hamidi, una jove de vint-i-set anys, va prémer amb força el panet de sègol que duia sota el burca i va tancar els ulls amb sentiment.

Unes cinc hores més tard el seu marit Esmat es presentava a la casa.

-Maleïts americans. Maleïda pobresa. Maleïda terra, la nostra!

Deeva restava capcota, sense hijab, amb la llarga cabellera greixosa ballant al so del vent del ventilador rovellat. El seu cos, com esculpit en pedra, s'alçava i s'encongia quan l'Esmat s'apropava i es tornava a allunyar.

-Ja no et poses guapa com abans, Deeva. - va dir, aquest cop ben a prop, agafant-li la barbata amb els dits. -Jo vull la meva Deeva, la meva primera Deeva.

La teva Deeva va deixar d'existir la primera nit, Esmat, la primera nit que vas prendre el meu cos sense una voluntat que encara no aconsegueixo reviure. La nit de gener de 1990. Els arbres ploraven com el cel, com jo, com centenars de noies que es fan grans tot de sobte i sense avís previ o consell. -es va dir a si mateixa.

-Pots parlar-me, Deeva. Pots mirar-me als ulls i dir-me alguna paraula, inútil!

-Jo... Jo, Esmat. -va dir

-Para! Para, inútil. Com t'he dit mil i una vegades que t'has de dirigir a mi?

Amo. Amo, Deeva. Saps el que succeeix quan no compleixes la paraula de l'Esmat.

Sovint ell l'espantava tant, que el temia més que no pas a Al·là, qui posseïa tots els daus del destí, la sort i la divinitat.

-Em sap greu, Amo. Em puc anar a posar guapa, si així ho desitja.

-Oh...Deeva, la meva dolça esposa. Deeva, vull que et facis el que necessitis i que quan tornis a mirar-me als ulls pugui veure la dona bonica, jovial i sofisticada amb qui em vaig casar.

Així doncs, Deeva Hamidi, veïna d'un barri del centre desordenat de Kabul, amant del pa de sègol, de l'escriptura que un dia li havia ensenyat el mul·là del seu poble natal, Qasse-em i dels seus dos fills, va pujar escales amunt, va obrir la porta del dormitori amb un silenci blanc, i es va posar a plorar; amb el cap entre els genolls.

El crit violent de l'Esmat des de la sala contigua la va despertar d'un somni fingit; orquídi- es i muntanyes plenes d'insectes de colors. Ella, amb un vestit vermell i un hijab turquesa, es col·locava innocentment els cabells -nets i brillants com la nit- rere les orelles. En Ya- qub, un poeta i músic, se li va acostar per l'esquena i li va xiuxiuejar:

-Deeva! Vull veure't bonica avui, no demà!

D'immediat es va alçar recolzant la seva mà esquerra -la bona- al terra fred de rajoles blaves. Va fer dues passes i es va col·locar davant del tocador. El temps l'havia canviat. Unes arrugues marcades ballaven al seu rostre cada vegada que arrufava el nas. Els seus ulls, negres com la pólvora, sobreviuen enfonsats i clavats a la pell com dues pedres precioses. Anys enrere, li havien dit que tenia uns llavis molt grossos i amples. Però ella només veia dues línies flàccides, seques i pansides que li ocupaven la part inferior de la cara.

Va agafar el llapis d'ulls i el va moure frenèticament fins que va decidir-se a traçar una línia irregular sobre la parpella esquerra. Quan ho va fer a la dreta, la mà li va fallar i el llapis li va relliscar i li va guixar un bon tros de pell molsuda. Va començar a fregar la línia i aquesta va esdevenir un núvol borrós i negre de pintura. Tenia els ulls entre dos enormes clots de fang negre i boirós. Es va pintar la línia dels llavis, per poder focalitzar la vista d'Esmat a un altre lloc. El pintallavis roig només la feia semblar més gran, arrugada i desesperada per cercar una bellesa que amb el pas del temps havia desaparegut. Per sempre.

L'Esmat va irrompre just quan Deeva s'humitejava la cara amb unes robes. Primer un ull, després l'altre i, finalment, els llavis.

-Deeva. Mira'm.-ella va encongir les espatlles, donant-li l'esquena nua. Duia aquell vestit vermell que lligava tant bé amb el hijab turquesa. Només que ara el vestit era una desgraciada peça de roba que li cobria amb prou feines part dels pits.

-T'he ordenat que em miris, vella sorda!

Unes paraules com aquelles havien de ferir els sentiments intangibles d'una dona viva qualsevol. Però la Deeva, la jove Deeva va morir un dia de gener de 1990, quan el seu marit la prengué per primera vegada.

Ella es va girar, amb el cos posseït per una por estúpida i sorprenentment poderosa. Va aixecar la mirada cap al cos corpulent que es movia maldestrament i va mirar-li els ulls - primer encuriosits, després irats- de fit a fit.

La bèstia va alçar una mà i just abans de la col·lisió amb la cara de la Deeva, va aturar-se, com si algú li hagués tirat un conjur irreparable. Se la va mirar, amb la mà encara sobre el seu coll. Va descendir aquesta pel seu pit que ja començava a desconèixer i es va aturar a la cintura. Un cop va tenir la mà al maluc de la que era la seva dona, va prémer el seu cos al d'ell i va escopir-li. Amb força, amb repugnància, amb desdeny, amb un odi que cap escriptor mai podrà descriure.

La Deeva no es va immutar. No es va moure. Ni un centímetre. Només va parlar. I sempre ha estat pitjor parlar que cap altra cosa.

-És així com sóc. -ell va pegar-li- són aquests els meus ulls -un altre cop.- són aquests els meus llavis -i un altre- és aquest el meu rostre i és aquest el meu cos -amb la mà oberta- i és aquesta la dona amb la que et vas casar, em pots escopir i pegar però la meua cara seguirà sent la mateixa, Esmat.

Amb un cop sec, va caure al terra fred i es quedà inconscient. Inexplicablement, no feia més que veure repetida la mateixa imatge: els plors d'un casament; del seu. El seu vestit verd i els seus cabells pentinats enrere. Tot romania igual. Aquest cop, però, no hi havia l'Esmat enlloc. La seva figura s'havia, simplement, esborrat del mapa. De mica en mica desapareixien també els convidats i el mul·là de la cerimònia, mentre s'esvaïen les cadires, les catifes i els plats de *kabob*²⁵ i *palao*²⁶ i de sobte tots els rastres es transformaven en rierols i muntanyes plenes d'insectes de colors i orquídiades. Ella duia un vestit vermell i un hijab turquesa. Semblava viva i feliç.

.....

(2012 va ser el primer any des que l'ONU porta un registre de les víctimes civils del conflicte armat a l'Afganistan en què va disminuir el nombre de morts i ferits respecte a l'any previ. No obstant això, per a les dones afganeses aquesta notícia va ser més aviat ombrívola: tot i la disminució en el nombre de víctimes totals, la violència cap a les dones i nenes es va incrementar dramàticament.

300 mortes i 560 ferides va ser el saldo de la violència per a la població femenina. Segons l'Organització de les Nacions Unides (ONU) la majoria van ser víctimes de la violència de forma aleatòria, per veure embolicades en algun atemptat mentre es dirigien a casa seva o els treballs. A més de la violència que reben directament, les agressions contra les dones porten a moltes d'elles a cometre suïcidi o fugir de casa per escapar de situacions brutals.

Precisament la llar és un dels llocs més perillosos per a les dones afganeses. La violència domèstica les exposa a "matrimonis primerencs, violència exercida per la família política i la privació a les dones dels seus drets de dot i herència", assenyala el Departament d'Afers per a la Dona. Aquest tipus de violència és particularment elevada en els territoris apartats i de difícil accés -que no són pocs en aquest país travessat per les majors serralades del món.

Malgrat que les xifres de la violència contra les dones a l'Afganistan resulten brutals, tristament podrien representar un percentatge molt baix dels casos reals, ja que aquestes zones on es presenta amb més força el fenomen són també on resulta més difícil portar un registre fiable dels esdeveniments.)

²⁵ "Brochette" de carn

²⁶ Arròs i panses de raïm

6. Conclusions

Vaig començar aquest treball de recerca amb la frase següent:

“Un dia pels volts de desembre vaig topar-me per sorpresa amb unes lletres que ocupaven gran part de la façana del Palau Robert: Dones, Mujeres, Women. Afganistan...”

Avui, trenta d'octubre de 2015, gairebé un any després, em veig obligada a concloure aquest projecte inicialment motivat per les ganes de comunicar i donar a entendre que la justícia i la igualtat no estan presents en una societat com l'afganesa.

He dut a terme una recerca d'informació sobre la història del país per poder arribar a entendre la situació actual. Aquesta recerca m'ha portat a la lectura de diferents obres, com per exemple:

- ARBONÈS, Toni. *Històries d'una guerra invisible*.
- AGUIRRE ZIMERMAN, Natalia. *300 días en Afganistán*
- RAICH, Jordi. *Afganistán también existe*
- PAMPLIEGA, Antonio. *Afganistán. La vida más allá de la batalla*
- BERNABÉ, Mònica. *Afganistán. Crónica de una ficción*

Inicialment, em vaig plantejar tres hipòtesis principals:

La primera:

Malgrat que la literatura sigui molt sovint ficció ens pot mostrar realitats molt allunyades de nosaltres i ens pot fer sentir interès per elles d'una manera molt efectiva.

Puc confirmar que és certa. Els llibres que he llegit, esmentats anteriorment, i els que he comentat i analitzat, que apareixen al cos del treball, representen una realitat oposada a la meua però m'han atret des del principi i m'han obert les portes a un món moltes vegades ignorat.

La segona:

Encara que no coneguem directament una realitat, és possible, cercant informació històrica, documentant-se, llegint obres literàries i escoltant persones enteses en el tema, elaborar una obra literària que connecti amb aquesta realitat.

Aquesta ha estat la base del meu treball. Evidentment, no he anat a l'Afganistan i no he conegut físicament una dona o noia afganesa. No obstant, he estat capaç de redactar una sèrie de contes basant-me en la seva realitat, que s'amaga sovint. Amb la documentació i la informació adients he estat capaç, també, d'introduir vocabulari afganès -dari i paixtu- als meus contes, expressions seves i noms propis.

És evident que hi ha una diferència fonamental entre els autors de les novel·les que he llegit i jo, que també he escrit sobre temes passats i actuals a l'Afganistan: molts d'ells han viscut en carn i ossos les experiències que relaten. Tot i que semblin, potser, inversemblants les meves històries al costat d'aquestes, que són en gran majoria basades en fets reals i viscudes pels mateixos escriptors, vull defensar aquesta hipòtesis inicial i vull confirmar-la: és possible, mitjançant la lectura de diferents obres que tracten sobre el tema afganès i concretament l'aspecte de la dona, dur a terme un procés de creació basat i inspirat en aquestes lectures. És així com he dut a terme la part pràctica del treball que consistia en la creació dels contes.

La tercera:

Orient i occident: sovint aquestes realitats que ens semblen tan llunyanes no són tan diferents del que trobem a casa nostra.

La línia invisible divisòria entre el que anomenem orient i el que anomenem occident existeix. Tanmateix, el que jo vull donar a entendre mitjançant aquest projecte és que la violència i la discriminació al gènere femení és present al nostre món, de manera diferent, però hi és. La repressió és diferent i l'estat de les dones afganeses, per exemple, és i ha estat crític, però el nostre també -uns quants anys abans-. La diferència fonamental, com em va confirmar la Dolors Bramon, és que al món occidental ens atrevim a tenir més veu. Ara, a l'Afganistan, hi ha dones activistes i valentes que alcen la veu, però aquests dos hemisferis han de cooperar per tal de millorar la situació.

Tots els contes són molt diferents entre sí i he intentat que presentessin realitats diferents conservant el rerefons de la misogínia en la cultura afganesa. A través d'aquesta creació, he hagut de pensar com una nena tan miserable que havia de recórrer a disfressar-se com un nen per tirar endavant la seva família, com una dona vulnerada i violada en els seus anys més joves, he hagut de recrear escenes de violència les quals existeixen malgrat semblin impossibles... M'he cobert de molts rostres i he intentat representar les situacions que m'han semblat més crítiques el millor que he pogut. Ara és qüestió que, com defensa Isidre Grau en la seva teoria sobre els contes, aquests transcendeixin l'anècdota.

He hagut de condensar molt la informació que volia expressar i seleccionar els elements imprescindibles. Penso que he respectat les normes del ritme i el temps i, sobretot, la intensitat que requereixen els bons contes, que ha permès que aquests aportin una nova visió de la realitat als lectors, sobretot perquè aquesta, a la majoria, els serà desconeguda.

He après que la clau d'un conte per tal que faci blanc en la memòria del lector és mostrar intensament la realitat a tractar, sense donar-li voltes, despellant la realitat i escriure-la de manera neta i senzilla.

Gairebé tots els contes estan escrits amb la veu d'un narrador protagonista o omniscient, menys el conte "Carta" que és una narració epistolar.

Paral·lelament als contes he realitzat entrevistes a tres dones també molt diferents entre sí. Crec que la meua decisió a l'hora d'escollir-les i contactar-les ha estat la correcta, perquè cadascuna m'ha aportat un punt de vista diferent, cent per cent vàlid i cent per cent

respectable. La María Cilleros, per una banda, m'ha ajudat a introduir-me a un món desconegut per mi i m'ha transmès que no haig de témer donar un pas en fals, i m'ha ofert una perspectiva que m'ha fet admirar-la perquè és una noia jove que amb una valentia extraordinària, ha fet coses extraordinàries i poc freqüents. La gent, generalitzant, hauria d'aprendre i observar més figures com aquesta i no les persones que idolatrem, aparences televisives i publicitàries que no ens instrueixen en cap sentit.

La Dolores Bramon, malgrat que em va deixar clar des del principi que ella no era especialista en la temàtica afganesa, m'ha donat una informació crucial basada en el coneixement i la lectura dels llibres sagrats. Segons ella, no hem d'atribuir culpabilitats de manera fàcil ni treure conclusions des de la nostra òptica parcial. Hi ha fets, i aquests dictaminen la història.

Finalment, la Madinah m'ha ensenyat -segurament inconscientment- a respectar altres cultures i punts de mira notablement diferents. Sé que si no fos per les xarxes socials el contacte amb ella hagués estat el triple de complicat, però no vull pensar en el que hagués pogut ser, sinó en el que és real. La llarga conversa entre dues noies de la mateixa franja d'edat, l'una catalana i l'altra afganesa, això és real. D'ella m'ha sorprès la seva positivitat i, deixant de banda el fet que és una noia excepcional dins la situació afganesa, per la seva classe social i la mentalitat de la seva família, em sembla admirable que algú que ha vist tanta desgràcia i misèria, tantes runes i tant desordre, sigui capaç de dir que lluitarà i que lluitaran i que tornarien a lluitar pel que porten lluitant tant temps.

Pel que fa a mi, sóc conscient que aquest grapat de fulls no caurà mai en mans d'una afganesa. I m'oblido ja del fet que, si ho fes, aquesta no entendria res. Sóc conscient també que un feix de paraules com aquestes no impulsarà cap persona a abandonar la seva vida i dedicar-se a la desinteressada ajuda als altres, com han fet ànimes tan admirables a les quals he tingut el plaer de sentir parlar amb brillantor als ulls. Sóc conscient que res emergirà d'aquestes línies, que el món seguirà sent igual de palpable però llunyà, que les catàstrofes i les atrocitats seguiran existint per molt que jo escrigui sobre elles. Sóc conscient que no estimularé ningú a ser una millor persona. Perquè això tampoc em conduirà a mi a una bondat més permanent, perquè això no em farà menys ni més persona i perquè malgrat ho senti amb tot el meu cor, sóc conscient que la meua veu és la cosa més minúscula que existeix davant la magnificència dels esdeveniments que vivim els éssers humans del món.

En sóc conscient i m'agradaria no ser-ne. Però no ho puc evitar.

Tot i així, vull aclarir finalment que tot el que he fet ha estat per mi. Que egoista! Penseu. Sabeu? Teniu raó. No he conegut mai res tan egocèntric com el meu interior. Ho faig tot per a mi.

Haver escrit aquests contes, haver-me disfressat momentàniament i haver-me despul·lat de la meua pell per poder respirar -costosament- a través d'una altra, de tan llunyana i infranquejable... Haver-los escrit ha alliberat minuciosament la culpabilitat que tenia al pit des que vaig veure els ulls de la Masuma aquell dia d'hivern. Encara em queda molt per sentir-me humana un altre cop perquè no deixo de qüestionar-me en qui ens estem convertint, però puc sentir com el nus de la meua gola es va desfent i, amb ell, la meua ceguesa.

És per això que he escrit.

Per parlar i perquè parlin.

Per mi i per elles.

Per últim m'agradaria deixar a l'aire la pregunta següent, que m'ha fet reflexionar però encara no n'he aconseguit treure l'entrellat:

EL FET DE NO CONÈIXER ENS FA INNOCENTS?

Gràcies per llegir-me.

7. Bibliografia

- ARBONÈS, Toni. *Històries d'una guerra invisible*. Columna edicions S.A 2002
- AGUIRRE ZIMERMAN, Natalia. *300 días en Afganistán*. Editorial Anagrama
- RAICH, Jordi. *Afganistán también existe*. RBA Libros
- PAMPLIEGA, Antonio. *Afganistán. La vida más allá de la batalla*. Editorial Plataforma
- BERNABÉ, Mònica. *Afganistán. Crónica de una ficción*. Editorial Debate
- HOSEIDI, Khaled. *Mil sols esplèndids*. Editorial debutxaca
- HOSEIDI, Khaled. *Cometas en el cielo*. Editorial debutxaca
- ELLIS, Deborah. *El viatge de la Parvana*. Editorial Baula
- BRAMON, Dolors. *Ser dona i musulmana*. Editorial Cruïlla
- BRAMON, Dolors. *Obertura a l'Islam*. Editorial Cruïlla
- MERNISSI, Fatema. *El poder olvidado. Las mujeres ante un islam en cambio*. Icaria editorial
- MERNISSI, Fatema. *L'harem occidental*. S.L.U Espasa libros
- CARMONA BENITO, Sara. *Ellas salen. Nosotras salimos*. Editorial Icaria
- LAMRABET, Asma. *L'Alcorà i les dones. Una lectura d'alliberament*. Abadia editors
- WADUD, Amina / HASSAN, Riffat / BARIAS, Asma / JEENAH, Na'eem / AL-HIBRI, Aziza / ALI ENGINEER, Asghar / SHEIKH, Sa'diyya / PRADO, Abdenur (ed.). *La veu de la dona a l'Alcorà. Una perspectiva feminista*. Editorial Llibres de l'Índex
- PRADO, Abdenur. *L'islam anterior a l'Islam*. Editorial oozebap, 2008. Colección Asbab (vínculos) -01
- EL KHAYAT, Rita. *La mujer en el mundo árabe*. Editorial Icaria
- KARIM, Walid. *Un breve repaso a la historia afgana*. Barcelona, 2012.
(<https://www.diagonalperiodico.net/global/breve-repaso-la-historia.html>)

- AGUADO, Ana. Universidad de Valencia. *Mujeres entre oriente y occidente*
(<http://www.uv.es/iued/actividades/articulos/MujeresentreOriente.pdf>) i
(http://elpais.com/diario/2007/07/17/cvalenciana/1184699891_850215.html)
- Blog: Islam i ciència. *Los derechos de la mujer en el Islam*
(<http://www.islamyciencia.com/la-mujer-en-el-islam/derechos-de-la-mujer-en-el-islam.html>)
- LOINAZ, Theo. (“Master internacional en Études islamiques et arabes”) UOC. *Geografía humana de l’islam*
- Imatges de MCCURRY, Steve. (<https://stevemccurry.wordpress.com>)
- *Paraules bàsiques en dari, persa*: (<http://blogs.monografias.com/tilio-escribe/2013/10/25/palabras-basicas-en-dari-persa-afgano/>)
- BERNABÉ, Monica i SÁNCHEZ, Gervasio. *Dones Women Afganistan*. ASHDA. Ajuntament de Barcelona. Editorial BLUME
- GRAU, Isidre. *L’Arquitectura del conte*. Octaedro Editorial
- PLANELLES, Albert i VERNET, Francesc. *CONTOLOGIA. Antologia de les tècniques del conte literari*. Editorial La Magrana
- CORTÁZAR, Julio. *Sobre el cuento*.
(http://www.ciudadseva.com/textos/teoria/opin/sobre_el_cuento.htm)